

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Luitenant-Kolonel der Infanterie.

Redacteuren:

D. A. VAN HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

J. H. COUZY, Kapitein van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein der Grenadiers.

P. W. PIETERS, Majoor der huzaren.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784
Abonnement f 2.50 per kwartaal, Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—
Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

109e JAAR No. 5

NADRUk VERBODEN

MEI 1940

INHOUD

	Blz.
Mobilisatie-ervaringen op verplegingsgebied (III), door P. P. W. VAN LEEUWEN	204
De organisatie der Pantserafweer in het raam der divisie	213
Militaire lessen uit den oorlog in Polen, door B. KONING	222
Nieuwe Uitgaven	228, 240
De Infanterie Compagnie te Velde (VII), door D. A. VAN HILTEN	229
Artilleristische opgaven, door H. J. J. D. DÜRST BRITT	235
Luchtoorlog: enkele feiten en commentaren, door JOHN SIDNEY ZODY	241
Geschiedenis van den oorlog	247
De aanval op de Poolsche „Bunkerlinie” voor Mlawa	250
Uit de vakpers	254

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1940

MOBILISATIE-ERVARINGEN OP VERPLEGINGSGEBIED

DOOR P. P. W. VAN LEEUWEN

Luitenant-Kolonel-Intendant.

III.

IV. De samenstelling van de intendanceformatie bij het L.K. en de werkzaamheden der verplegingsofficieren.

De intendanceformatie.

In vreedestijd kwam, bij oefeningen in het terrein en op de kaart, meermalen de vraag ter sprake, of het niet raadzaam zou zijn, om, behalve bij de staven van de Legerkorpsen, ook intendanceformaties in te deelen bij de staven der Divisiën.

In het algemeen werd deze vraag in bevestigenden zin beantwoord, maar, *pecunae causa* — 't was altijd weer door dezelfde oorzaak, dat noodig blijkende wijzigingen niet werden tot stand gebracht — kwam van doorvoering van het denkbeeld niets.

Om de zaak tot een oplossing te brengen volstond men bij de oefeningen dan maar met het denkbeeld aan te geven, om, als te velde de noodzakelijkheid daarvan zou blijken, bij den staf van elke Divisie een Kapitein-Intendant van den staf van het L.K. te detacheren.

De mobilisatie heeft ons nu ruimschoots in de gelegenheid gesteld een oordeel over deze aangelegenheid te vormen.

Het is ongetwijfeld gebleken, dat het gemis van een intendanceformatie, althans van een intendant, in den staf van een Divisie, bezwaren met zich brengt. Het voornaamste bezwaar betreft de bevelstechniek en zal daarom in het laatste hoofdstuk behandeling vinden, de overige zijn van internen aard, zoodat men ze moeilijk kan beschrijven, zonder in weinig interessante details te vervallen. Zij komen overigens op twee feiten neer:

de afstand van het L.K. tot het uitgebreide aantal verplegingseenheden is te groot; er is niet altijd snel en gemakkelijk contact te krijgen en de Divisie-commandanten missen een functionaris, die hun van advies kan dienen, dien zij rechtstreeks verantwoordelijk kunnen stellen voor een gelijk gericht gang van zaken op verplegingsgebied bij de oncerdeelen van hun Divisie en die vakkundige hulp kan verleenen bij de verwerking van de van het L.K. komende, met de verpleging samenhangende, bevelen.

Duidelijker dan woorden spreekt voor het gewicht van dit laatste, het feit, dat verschillende Divisie-commandanten, toen en voor zo lang dit noodig bleek, ieder voor zich, een officier van hun staf met de speciale verzorging van intendance-aangelegenheden hebben belast.

Zal deze maatregel den Divisiecommandanten voordeel hebben opgeleverd, in niet mindere mate is dit het geval geweest met den Legerkorpsintendant, die nu zaken kon regelen, inlichtingen kon inwinnen en moeilijkheden oplossen, door een bespreking of een telefoongesprek met één persoon, in stede van met vele, vaak moeilijk te bereiken, verplegingsofficieren.

Het spreekt echter vanzelf, dat deze noodmaatregel niet altijd zal zijn toe te passen en juist dan, wanneer er de meeste behoefte aan zal bestaan, in oorlogstijd, niet doorvoerbaar is. Men zal dan geen Officieren voor dezen nevendienst beschikbaar hebben.

Zou nu de in vreedstijd gezochte oplossing: detachering van een Kapitein-intendant van het L.K. bij elk der Divisiën, een mogelijke oplossing bieden?

Vooreerst — dit was in vreedstijd reeds bekend — mag men zich bij het L.K. gelukkig achten, wanneer er van de, volgens de organisatie vereischte, drie kapiteins-intendanten, één aanwezig is. De in plaats van de twee ontbrekende kapiteins-intendanten ingedeelde officieren, zijn, op zijn gunstigst, officieren, die hun intendantestudiën aan de Hoogere Krijgsschool hebben aangevangen of daarvan een gedeelte hebben voltooid. Nu is het aanstonds duidelijk, dat zoodanige officieren, bij den staf van een L.K., onder deskundige leiding, al naar gelang van hun aanleg, hun dienst op goede, of zelfs uitnemende wijze kunnen verrichten, maar, van den beginne af, aan zichzelf overgelaten, in de staven van de Divisiën, hun commandanten niet als deskundigen op intendantengebied ter zijde zouden kunnen staan.

Om deze reden alleen al bleek de in vreedstijd aanvaarde oplossing onuitvoerbaar.

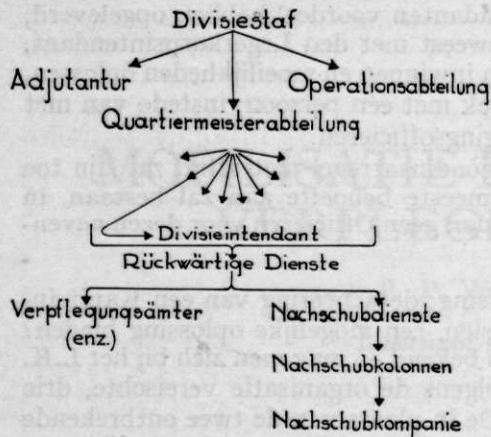
Er is echter nog meer. Zou men, gesteld dat er geschikte krachten waren, geen anderen maatregel treffen, dan, van de vijf officieren van Sectie II van den staf van een L.K., er twee detacheren bij de staven der Divisiën, dan zou de resterende bezetting van de Sectie van het L.K. totaal onvoldoende worden. De ervaring heeft n.l. uitgewezen, dat het aantal van vijf ingedeelde officieren voor het te verrichten werk onontbeerlijk is.

Wel zou men bij het L.K. van de hulp van bij de Divisiestaven ingedeelde (geschikte) dienstdoende intendanten voordeel hebben, maar de bij het L.K. te vervullen taak zou er niet in evenredigheid door verlicht worden.

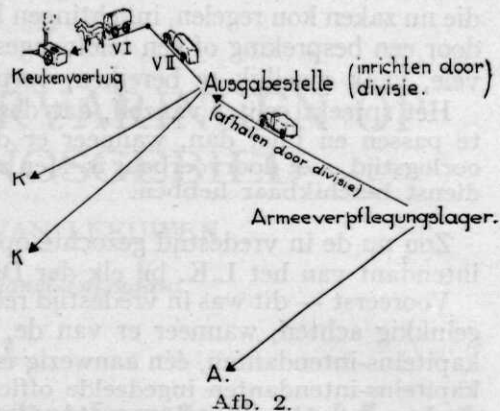
Zoo komt men er dus niet.

Om een goede oplossing te verkrijgen, moet men veel verder gaan en, door een algemeene reorganisatie, tot een stelsel komen, waarbij het zwaartepunt van de verpleging en den aan- en afvoer, van het L.K., verlegd wordt naar de Divisie. Zooals bijv. bij onze Oosterburen het geval is.

In den staf van een Duitsche Divisie (zie afb. 1) treffen we, evenals in den staf van een Leger, aan: de *Operationsabteilung* — het woord spreekt voor zichzelf —, de *Adjutantur*, waarbij de personeele zaken behandeld worden, en de *Quartiermeisterabteilung*, waarbij alle „*Rückwärtige Dienste*” bewerking vinden, dus ook de Verwaltung = de Verpleging. Nu zijn ook verder alle bij de verpleging van het Leger betrokken functionarissen en formaties ingedeeld bij den staf van het Leger en bij de staven der Divisiën, *niet echter bij de staven van de Legerkorpsen*. Het L.K. is een strategisch, tactisch commando, dat zich niet (in het algemeen niet, er zijn uitzonderingsgevallen) met de „*Rückwärtige Dienste*” bezig houdt.

Afb. 1.

Afb. 2.

Hierdoor verloopt de verpleging door middel van den aan- en afvoer als volgt: (afb. 2.)

- a. het Leger slaat voorraden op in „Armeeverpflegungslager”;
 - b. De Divisiën halen het benodigde bij a. af en verdeelen dit op de „Ausgabestelle” = Aanvullingsplaatsen, over de onderdeelen van de Divisiën.
- Dit afhalen vindt plaats met autotreinen en personeel van de „Nachschubdienste” van de Divisiën.

Men ziet het dus: de Divisie en niet het L.K. brengt den aan- en afvoer tot stand.

Ook voor ons leger zou deze organisatie te verkiesen zijn boven de tegenwoordige. In dat geval zouden dus niet alleen intendantceformaties moeten worden ingedeeld bij de staven der Divisiën, maar ook (deelen van) het Aut. Bat. en de C.A.At. Sectie II van het L.K. zou alsdan tot een sterkte van een of twee officieren kunnen worden teruggebracht, en zich beperken tot adviseerende en coördineerende werkzaamheden.

Aangezien deze reorganisatie echter moeilijk op dit oogenblik ter hand kan worden genomen, temeer niet, omdat een wijziging van organisatie ten aanzien van de verpleging gepaard zou moeten gaan met een gelijksoortige, ten opzichte van munitieaanvulling, geneeskundigendienst, veterinairendienst, enz., en het benodigde vakpersoneel daarvoor ten eenenmale ontbreekt, gaan we hier op deze aangelegenheid niet verder in. De nu opgedane ervaring moge echter, bij den nieuwen opbouw van het leger na deze mobilisatie, niet verloren gaan.

Zou men tenslotte de vraag stellen of de samenstelling van Sectie II van het L.K., bij de organisatie, zooals die nu eenmaal is, zoo goed mogelijk is, dan luidt mijn antwoord bevestigend.

Daarbij wil ik niet verzuimen op te merken, dat ook de indeeling van reserve-officieren voor speciale diensten bij de intendance zich als juist heeft uitgevezen en dat de goede opleiding, welke deze officieren de laatste jaren genoten hebben, vruchten heeft afgeworpen.

Wij hebben er gekend, die meenden, dat een algemeene intendantceopleiding voor deze categorie van officieren niet noodig zou zijn. Het zijn nu eenmaal

specialisten, zoo zeiden zij. Voor wie maar even rekende was het echter duidelijk, dat we van deze officieren er zeer spoedig verschillende hard noodig zouden hebben voor het verrichten van algemeene intendantewerkzaamheden. Dat het meerendeel in bijzondere functies, vooral bij den Etappendienst, is geplaatst, ligt voor de hand. Daar er intendanten te weinig zijn, is het echter even voor de hand liggend, dat men verschillende van hen voor den gewonen intendantendienst heeft aangewezen.

Voor indeeling bij den staf van een L.K. blijken die specialisten het meest in aanmerking te komen, die, in hun burgerpositie, organisatorische werkzaamheden verrichten of bij den handel betrokken zijn.

De verplegingsofficieren.

Zooals bekend, is, bij ons leger te velde, een tweeledige taak op de schouders van de, bij de Bataljons en gelijksoortige onderdeelen ingedeelde, Officieren van de Militaire Administratie gelegd: zij treden op als Verplegingsofficier van hun onderdeel en zij zijn belast met de geldelijke administratie daarvan. Over deze combinatie werd in vreedstijd menig afkeurend woord gehoord: de dubbele taak zou te zwaar zijn en, onder verwijzing naar andere legers, gaf men als zijn meening te kennen, dat het wenschelijk zou zijn elk van de twee functies aan een afzonderlijken functionaris op te dragen.

In het algemeen grondde men deze meening op de tijdens de jaarlijksche groote legeroefeningen opgedane ervaringen.

Nu is het inderdaad waar, dat de weinige dagen dezer oefeningen met hun vaak veelvuldige verplaatsingen, een zware wissel trokken op het kennen en kunnen van de verplegingsofficieren- tevens administrateurs. Het is echter ook waar, dat zij in die weinige dagen in geheel bijzondere omstandigheden verkeerden. Meestal pas onder de wapenen geroepen, onbekend met de legering, de sterkte van hun onderdeel, met de plaats waar zich de voertuigen bevonden, enz., enz., zagen zij zich plotseling geplaatst voor het volbrengen van een taak, die vaak nog maar onvoldoende kon worden aangegeven, omdat er nog verschillende onbekende factoren waren. Zij hadden dan de troep eenige dagen te verplegen in het garnizoen, terwijl soms de voertuigen al waren ingeladen, waarna ze meestal gedurende eenige nachten op marsch waren naar en van Aanvullingsplaatsen, om overdag zich door betalingen van allerlei aard en verdere administratieve zaken in beslag te zien genomen. Dan kwam na enkele dagen alweer de thuismarsch en de afwikkeling van zaken. Het was eigenlijk één groote beslommering en dat nog voordat zij zelf weer eenigermate in het militaire stelsel waren ingeleefd.

Men heeft degenen, die volgens deze bijzondere omstandigheden hun oordeel vormden, niet gemakkelijk kunnen overtuigen, dat waarneming over een langer tijdsverloop, tot een andere opinie zou leiden.

Met vorenschreven ervaring voor oogen trof het mij niet bijzonder, dat ook in de eerste mobilisatiedagen klachten gehoord werden over de uitgebreidheid van de taak, waarmede de Verplegingsofficieren zich belast zagen.

Er waren V.O.n die het inderdaad hard te verantwoorden hadden, zelfs zijn er daardoor uitgevallen, maar het is onwaarschijnlijk, dat er op het oogenblik — en dit had ook al reeds enkele maanden geleden kunnen worden gezegd — nog V.O.n zullen zijn, die de dubbele hen opgelegde taak niet tot een goed einde weten te brengen, zonder zich overbelast te gevoelen. De werkzaamheden betreffende de verpleging hebben zich, nu vrijwel alles door den E.D.

wordt aangevoerd, tot het minimum beperkt, waardoor het grootste deel van den beschikbaren tijd is vrijgekomen voor de administratieve bezigheden.

Men kan tegenwerpen, dat de toestand, zooals hij thans is, geen beeld geeft van den oorlogstoestand, waarin de verpleging den V.O.n weer in veel hoogere mate in beslag zal nemen. Dit is waar. Maar daar staan dan twee dingen tegenover:

- 1e. zullen in oorlogstijd verschillende, nu vereischte, administratieve bescheiden komen te vervallen en
- 2e. zullen de verplegingsofficieren alsdan in geheel andere omstandigheden verkeerden, dan in de eerste mobilisatiedagen.

Zij kennen nu „het klappen van de zweep”, beschikken over een grootere routine en zullen zich, gemakkelijker dan in den beginne, door moeilijkheden weten heen te slaan.

Ongetwijfeld zullen er tijden zijn, dat zij door de verpleging geheel in beslag worden genomen, bijv. bij snel op elkaar volgende verplaatsingen van hun onderdeel, of in geval de aanvoer van de zijde van de intendance onverhoopt zou stokken, maar er zullen er ook andere komen, die gelegenheid geven de achterstallige administratieve bezigheden in te halen.

Het is waar: mijn theorie is nog niet door de „echte” werkelijkheid bevestigd. Zij berust echter toch op uitgebreide ervaring onder velerlei omstandigheden. En merkwaardig is, dat in „Militär Wochenblatt” van Sept. 1938 ¹⁾ een pleidooi gehouden werd juist voor de vereeniging van de in het Deutsche leger gescheiden functies: „Verpflegungsoffizier” en „Zahlmeister”. Welnu: daar beschikt men wel over „echte” ervaring.

Alles bij alles heeft de mobilisatie in mij de meening bevestigd, dat het gewenscht is de gecombineerde functie „verplegingsofficier-administrateur” te handhaven.

Tijdens de mobilisatie 1914—1918 werd de functie van verplegingsofficier voor wellicht 90% door beroepsofficieren vervuld; in deze mobilisatie zijn de rollen omgekeerd en wordt de taak voor 90% door reserveofficieren vervuld.

De vraag zou gewettigd zijn of dit feit een beteekenenden invloed op den gang van zaken heeft geoeffend. Het antwoord kan slechts worden verkregen uit de som van de meeningen van de betrokken Bataljons-, enz. commandanten, d.i. van hen, die daarover, ieder voor hun eigen onderdeel, het best kunnen oordeelen.

Nu we daarover niet beschikken bepalen we ons tot het volgende.

Dat de gemiddelde beroepsofficier, vooral als deze bovendien nog over ervaring beschikt, in het algemeen en in den beginne vooral, zijn taak te velde beter zal verrichten dan de gemiddelde reserveofficier, ligt wel voor de hand en dit kwam in de eerste mobilisatiedagen ook tot uiting. Men zou zich hebben moeten verbazen als het anders geweest ware. De manoeuvres der latere jaren hadden echter al wel reeds geleerd, dat de functie van verplegingsofficier nochtans ook zeer goed door reserveofficieren kan worden vervuld.

De mobilisatie heeft dat bevestigd.

Er zullen commandanten zijn, die dit oordeel niet zullen onderschrijven (het is mij al gezegd). Ik geloof echter, dat deze dan zullen behooren tot hen,

¹⁾ „Könnte der Truppenzahlmeister nicht die Aufgaben des Verpflegungsoffiziers übernehmen?”

die het „slecht getroffen hebben”, terwijl ik denk, dat er in 1914—1918 ook commandanten geweest zullen zijn, die over hun beroepsverplegingsofficieren niet voldaan waren. Nogmaals, de man wiens beroep het is, zal in het begin van een mobilisatie zijn taak beter kunnen vervullen, dan hij, wien deze taak als reserveofficier is opgedragen. Dit is vanzelfsprekend. Het gaat er thans echter over of de omstandigheid, dat, nu de functie van V.O. vrijwel uitsluitend door reserveofficieren vervuld wordt, op den gang van den verplegingsdienst een invloed heeft uitgeoefend, welke als nadeelig zou moeten worden gekenmerkt.

En dan beantwoord ik deze vraag in ontkennenden zin. Mij dunkt zelfs, dat gebleken is, dat de functie van V.O. vele reserveofficieren zeer goed ligt. Zeker, indien de eerste mobilisatiedagen meteen de oorlog gebracht hadden, dan zouden er vele moeilijkheden geweest zijn, vooral — en dit acht ik een fout in ons stelsel — omdat er, temidden van de reserveofficieren V.O., zoo uiterst weinig ervaren beroepsofficieren voorkwamen, die hun jongere reservecollega's met raad en daad ter zijde konden staan, (zooals in 1914 de oudere beroeps de jongere beroeps terzijde stonden!). Maar in welke functies van ons leger zou dat anders geweest zijn! Aan te bevelen is derhalve, meer dan nu, ervaren beroepsofficieren van de M.A. als V.O. te doen optreden temidden van hun reservecollega's. Ik denk trouwens, dat deze eisch overal in ons leger geldt. *Wie zal niet een uitbreiding van het aantal beroepsofficieren in alle functies van het leger als een eisch voor de toekomst zien?*

De indeeling in de staven der L.K. van beroepsofficieren van de M.A., behalve met een controleerende taak, ook belast met het met raad en daad terzijde staan van de V.O.n, is overigens reeds een stap in de goede richting geweest.

Indien mijn vorenstaande meening en haar conclusies door anderen zouden worden gedeeld, dan zou zich tevens de vredesopleiding der reserveofficieren van de M.A., aan de S.R.O.M.A., als de juiste hebben uitgewezen.

Dit hoofdstuk over de verplegingsofficieren mag niet worden beëindigd, dan na op twee zaken, waar zij vooral mee te doen hebben, nog even de aandacht te hebben gevestigd.

(Daar ik over mobilisatie-ervaringen zou schrijven, behooren deze twee zaken dan tot de *negatieve ervaringen*.)

1e. Het is buiten twijfel, dat de sedert kort tot stand gekomen *motorisering der levensmiddelen-treinen* zeer groote voordeelen heeft opgeleverd. De geheele verpleging is er als het ware door vergemakkelijkt. Dit behoeft voor niemand duidelijk gemaakt te worden.

De vraag is echter toch, of, in den modernen oorlog, welke ongetwijfeld ook een groote vernielende werking op de wegen achter het front met zich zal brengen, het gemis van bespannen voertuigen zich, bij het tot stand brengen van de verbinding tusschen Aanvullingsplaats en keukenvoertuigen, en dat vooral dicht bij de laatste, niet zal doen gevoelen. Het zegt mij wat, dat de Duitschers zich tusschen Aanvullingsplaats en veldkeukens aan twee treinen houden, een gemotoriseerde (VII) en een bespannen (VI) (Zie afb. 2).

Hoe dit ook zij, zeker is, dat aan den aard van de voor de levensmiddelen-treinen te vorderen voertuigen meer aandacht dient te worden besteed. Er zijn er op het oogenblik nog onder, die alleen berekend schijnen op de prachtige wegen, langs welke ze zich nu dagelijks ongestoord bewegen.

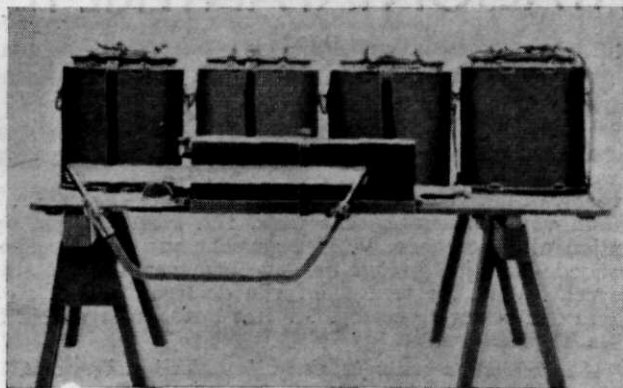
Afb. 3. In de barre wintermaanden van 1940 boden de bespannen voertuigen, vooral op smalle en gladde wegen, voordeelen op de gemotoriseerde.

Afb. 4. Vrachtauto's moesten meermalen worden uitgegraven.

Afb. 5.

Afb. 6. Etendragers in gebruik bij het Duitsche leger.

2e. Het schijnt mij toe, dat aan de *laatste schakel* in de ketting van de verpleging nog niet voldoende aandacht wordt geschonken, waarmede ik bedoel: het brengen van het eten van de keukenvoertuigen naar de gevechtsofstel-

lingen. Daartoe een kort citaat uit een, zoo juist verschenen, uitstekend, werk over de verpleging van het Duitsche leger.

„Sowohl im Bewegungskrieg wie auch im Stellungkrieg wickelt sich die gesamte Versorgung der fechtenden Truppe im allgemeinen nur des Nachts ab. Das Einhalten bestimmter Tageszeiten für die einzelnen Mahlzeiten ist nicht möglich, vielmehr wird nur einmal am Tage die Einheit Verbindung mit ihrer Feldküche haben, und das ist in der Nacht, zu dem Zeitpunkte, an dem die „Essenholer“ zurückgeschickt werden, um die Leute ihrer Kompanie mit Verpflegung (und Feldpost) für die nächsten 24 Stunden zu versorgen. Dieser tägliche Öpfergang der Essenholer ist sicher allen Soldaten des Weltkrieges noch in Erinnerung. Rein küchentechnisch gesehen schiebt sich die ganze Tagesverpflegung auf einen Zeitpunkt zusammen. Die warme Kost wird in „Speiseträgern“ und Kochgeschirren, die Getränke in Feldflaschen, Brot und „kalte“ Kost (Abendkost) in Beuteln oder Handgranatensäcken von den Essenholern nach vorn gebracht. „Abend“- und „Morgenkost“ der Verpflegungsvorschrift, also Brot, Wurst, Käse und Fett einschl. der Zulagen wird hier zur Tageskost, die „Mittagkost“ empfängt und verzehrt der Mann in der Nacht.“

Zou hier niet uit kunnen blijken, dat wij ons over deze zaak te weinig zorgen maken? Waar zijn bijv. onze „Speiseträger“? 't Is wel duidelijk, dat men met een in de hand te dragen gamel niet van granaattrechter tot granaattrechter kan gaan. Met riemen op de rug gebonden en daarop aansluitende, groote, gecamoufleerde eetketels, zullen gewichtige diensten kunnen bewijzen en het leven sparen van menigen braven etenbrenger.

Van (bevoegde) zijde werd de twijfel, welke in het eerste deel van dit artikel opperde: of de mobilisatieuitgifte wel geslaagd zou zijn, indien het legerbestuur de tijdsduur van de mobilisatie van het leger niet had uitgerekte, als terecht erkend. Deze briefschrijver geeft ook uitvoerig aan, hoe de oplossing gevonden zou kunnen worden. Een en ander zou stof bieden voor een afzonderlijk artikel.

BELANGRIJK VOOR
MAJOORS EN KAPITEINS

HET BATALJON INFANTERIE TE VELDE

DOOR

D. A. VAN HILTEN,

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf

Dit werk behandelt het Bataljon Infanterie in de voornaamste gevechtsomstandigheden en wel:

I. Het vervoer van het Bataljon met een Comp. Auto-Trein. II. Het Bataljon bij het vervullen van een strategische taak. III. Het Bataljon op voorposten. IV. Het Bataljon als voorhoede. V. Het gevecht van het Voorhoede-Bataljon. VI. Het Voorhoede-Bataljon brengt de gevechtsaanraking tot stand. VII. Het verdragend gevecht. VIII. De terugtocht van de legering. IX. Het Bataljon in de verdediging in den bewegingsoorlog. X. Het Bataljon ingedeeld bij de Divisie-reserve. XI. De Tegenaanval.

Alle hierbij te geven bevelen zijn volledig uitgewerkt.

Prijs f 1,20. Porto 8 cent. Toezending geschiedt uitsluitend na toezending van postwissel van f 1,28 of overschrijving van dit bedrag op postrekening 44715 van

Moorman's Periodieke Pers N.V. - Zwarteweg 1 - Den Haag

Ook verkrijgbaar bij den Boekhandel.

DE ORGANISATIE DER PANTSER- AFWEER IN HET RAAM DER DIVISIE

DOOR F. SCHOUTEN,

Tweede-luitenant Staf 21 R.I.

Reeds in den Wereldoorlog is de drang naar voren gekomen om aan de infanterie middelen te verschaffen, die haar in staat zouden stellen, ondanks het zware mitrailleurvuur dat het slagveld beheerschte, toch den aanval te kunnen voortzetten. Uit deze drang is het pantserwapen ontstaan.

De eerste geallieerde aanval waarbij vechtwagens in massa werden ingezet, bij Kamerijk in November 1917, had door het feit, dat de Duitschers geen of in ieder geval absoluut onvoldoende afweermiddelen bezaten, een groot succes kunnen worden. Van geallieerde zijde verwachtte men dan ook dat het gebruik van vechtwagens het aan beide zijden verstarde front zou breken en de stellingoorlog wederom in een bewegingsoorlog zou veranderen. Doch zooals het met ieder nieuw wapen vergaat, zoo verging het ook hier. Men wist nog niet op de meest effectieve wijze van dit wapen gebruik te maken. Al werden de Duitschers dan ook teruggeslagen, een doorbreking van het front had niet plaats.

Thans zal het anders zijn; het pantserwapen heeft in de laatste twintig jaren de noodige veranderingen ondergaan en heeft zich ontwikkeld tot een geducht wapen. Eén der meest op den voorgrond tredende schrijvers op dit gebied is de Generaal VON EIMANNSBERGER, die in zijn boek „der Kampfswagenkrieg” de verschillende fasen der ontwikkeling van het pantserwapen schetst. Men zag eerst een inzet van betrekkelijk kleine hoeveelheden, daar er nog geen afweermiddelen bestonden. Het resultaat was, door de verrassing, onevenredig met den inzet. Deze phase heeft echter niet lang geduurd, al gauw organiseerde men de vechtwagen-afweer en de tweede phase was bereikt. De vechtwagen moest in grootere hoeveelheid worden ingezet. Naarmate de afweer sterker werd, werd de inzet grooter. Deze fasen zijn thans doorloopen.

De verdere ontwikkeling van het pantserwapen ziet VON EIMANNSBERGER in een nieuwe aanvalsmethode, daar de afweermiddelen een zeer groote kracht hebben bereikt en een nog grootere inzet met vrijwel onoverkomelijke moeilijkheden gepaard zal gaan. Hij zoekt de nieuwe methode in de verrassing en de samenwerking met luchtstrijdkrachten en niet, zooals de Fransche theorie, in het binden aan de artillerie. Hierdoor toch, zoo zegt hij, gaat de bestaansreden van het wapen, zijn snelheid op het gevechtveld, geheel verloren.

Wil men nu tot een denkbeeld komen op welke wijze de verdediging tegen het pantserwapen moet worden gevoerd, dan moet men rekening houden met drie factoren:

- 1°. hoe is het tactisch gebruik van het pantserwapen;
- 2°. wat zijn de technische prestaties van den vechtwagen op het gevechtveld;

3°. wat zijn de prestaties van de afweermiddelen.

Wat het tactisch gebruik van het pantserwapen betreft, kan men twee methoden onderscheiden:

- 1°. het optreden in nauwe samenwerking met de infanterie;
- 2°. het zelfstandig optreden van pantsereenheden.

Bij de eerste methode is de vechtwagen gebonden aan de snelheid, waarmede de infanterie zich op het gevechtveld beweegt. Deze wijze is voor de afweer de minst gevaarlijke, daar de kwetsbaarheid van den vechtwagen nu grooter is, dan wanneer hij gebruik kan maken van de maximum snelheid, die op het gevechtveld mogelijk is. Men zal zich bij deze methode dan ook er toe moeten beperken om doelen, die de infanterie het voorwaarts gaan beletten en niet met eigen middelen kunnen worden opgeruimd, door de vechtwagens te doen opruimen. Een werkelijke vernietigingsslag, het ideaal van den krijg, zal men hiermede niet kunnen bereiken.

De tweede methode stelt de pantsereenheden in staat hun succes door verrassing uit te buiten, mits men beschikt over voldoende manoeuvreerruimte. Het pantserwapen is nu niet gebonden aan de infanterie, maar kan gebruik maken van zijn eigen snelheid. Een nadeel is echter dat het terrein niet bezet kan worden, daar de vechtwagen hiertoe niet in staat is. Immers, dan zouden zij op het veroverde terreingedeelte moeten verblijven en een stilstaande vechtwagen vormt een uiterst dankbaar doel voor het anti-vechtwagenkanon.

In Duitschland heeft men dit bezwaar ondervangen door bij de Pantserdivisie een gemotoriseerde infanteriebrigade in te deelen, bestaande uit: een regiment infanterie, vervoerd op licht gepantserde terreinauto's, en een bataljon motorrijders. Verder heeft de legerleiding nog de beschikking over gemotoriseerde infanterie-divisiën, die naar behoefte kunnen worden ingezet.

Hoe is nu het verloop van een aanval, gesteund door „begeleidende” vechtwagens, in verband dus met de infanterie en hoe is het verloop van den aanval van een moderne pantserdivisie?

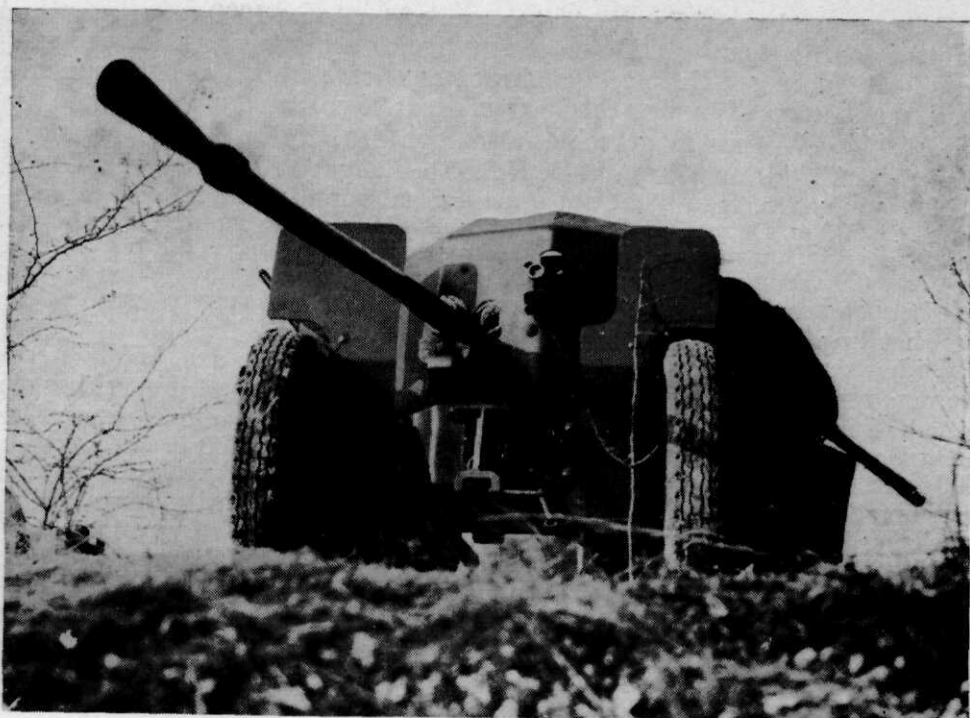
Zooals gezegd, zal de vechtwagen die optreedt in verband met de infanterie zich moeten houden aan de snelheid der infanterie. De infanterie van haar kant moet zorg dragen dat zij zoo dicht mogelijk achter de vechtwagens aansluit, om, zoodra een doel door de vechtwagens buiten gevecht is gesteld, dit doel onmiddellijk te bezetten en zoo noodig den laatsten weerstand ervan te breken.

Vóór het uitbreken der „begeleidende” vechtwagens, gaan in den regel „zelfstandige” vechtwagens voorwaarts. Dezen zullen niet op steun der artillerie mogen rekenen. Zij vormen n.l. het verrassende element van den aanval. Deze vechtwagens moeten trachten zoo snel mogelijk de eerste linie te bereiken, waar zij dan door de „begeleidende” vechtwagens worden doorschreden.

Het aantal vechtwagens dat naar Fransche inzichten op een zwaartepunt noodig wordt geacht, bedraagt totaal ongeveer 70 vew.'s per km. De artillerie, die den aanval moet steunen, zal dan ongeveer 9 afdeelingen per km bedragen.

Nu de aanval der pantserdivisie. Bij voorkeur zet men de pantserdivisie niet in om een versterkt frontgedeelte te doorbreken, doch men tracht den vijand te omvatten en hem in rug en flanken aan te grijpen, z.m. verrassend.

Moet de pantserdivisie aanvallen op een vijand die zich ter verdediging heeft ingericht, dan zal zij den steun noodig hebben van een krachtige artillerie. De divisie valt dan aan over een frontbreedte van 3 km. De pantserbrigade der divisie, bestaande uit: 2 regimenten elk van 2 afdeelingen à 1

Engelsch pantserafweergeschut van voren gezien.

middelbare compagnie en 3 lichte compagnieën, totaal ongeveer 400 vechtwagens, valt aan met de twee regimenten naast elkaar, waarbij in elk regiment de afdeelingen achter elkaar komen op een afstand van 2 km. In de afdeeling zelf is de volgorde gewoonlijk eerst 2 lichte compagnieën, daarna de middelbare compagnie en de derde lichte compagnie als reserve. Het geheel heeft een diepte van omstreeks 5 km. De diepte in iedere afdeeling bedraagt ongeveer 1500 à 1000 m. Gemiddeld naderen dus per km frontbreedte ongeveer 70 vechtwagens. Men ziet, het zelfde aantal dat de Franschen noodig achten.

De pantserbrigade beweegt zich niet onafgebroken voorwaarts, doch vuur en beweging wisselen elkaar af. De vechtwagens verplaatsen zich van „dekking” tot „dekking”. Steeds wordt gedurende korten tijd halt gehouden om te vuren.

Bij beide zienswijzen wordt de inzet van een ruime hoeveelheid artillerie noodzakelijk geacht. De artilleriesteun geschiedt bij de eerste methode door de versterkte divisie-artillerie.

De Duitse pantserdivisie beschikt over een regiment artillerie, bestaande uit 2 afdeelingen à 3 batterijen van 10 hw. Deze hoeveelheid artillerie mag echter niet als voldoende beschouwd worden.

De verdediger heeft als afweer tegen deze aanval de beschikking over:

- 1°. één Compagnie pag. van 3 sectiën, elk van 3 stukken per regiment infanterie;
- 2°. één Bataljon pag. van 3 Compagnieën, à 3 sectiën per divisie;
- 3°. één sectie t.p. van 3 groepen à 2 geweren t.p. per Bataljon.

De vuurmond van 4,7 is in staat op een afstand van 1000 m een verticaal pantser door te slaan van 20 mm met een goede scherfwerking. De vuursnelheid bedraagt in gevechtssomstandigheden 8 gerichte schoten per minuut. Men mag, vurende op afstanden tot 1000 m, een trefferpercentage verwachten van 15 à 20 %, eveneens in gevechtssomstandigheden. Het projectiel heeft een aanvangssnelheid van 660 m/sec. De H.S.50 bedraagt op 700 m ongeveer 40 cm.

Het geweer t.p. is in staat om een verticaal pantser van 20 mm te doorboren op 500 m. De vuursnelheid bedraagt 8 à 10 gerichte schoten per minuut.

Wanneer we nu nagaan, wat de meest geschikte afstand is om het vuur te openen, dan zouden we die afstand liefst zoo groot mogelijk willen nemen. We hebben echter rekening te houden met de bestreken ruimte van de baan van het bpg.-projectiel.

Bij het vuren met het pag. moet de afstand uitgezet in den kijker steeds worden veranderd. De St.C. moet schatten op welke afstand de vechtwagen genaderd is en aan de hand daarvan geeft hij zijn bevel aan den richter. De afstanden, waarop het vizier wordt gesteld, zijn: 300 m, 500 m en boven de 600 m, zoo mogelijk tot op 25 m nauwkeurig. Al naar gelang van den afstand van het doel doet de St.C. geven: „richting hoog”, „richting normaal” of „richting laag”.

Daar het op de afstanden boven de 600 m voor den dpl. sergeant, die als St.C. zal moeten optreden, niet doenlijk is om de afstand tot op 25 m nauwkeurig te schatten, is het noodig dat de bestreken ruimten der verschillende banen elkaar overlappen.

De bestreken ruimte in de baan van 1000 m bedraagt 80 m.

„ „ „ „ „ „ 900 m „ 100 m.

„ „ „ „ „ „ 800 m „ 130 m.

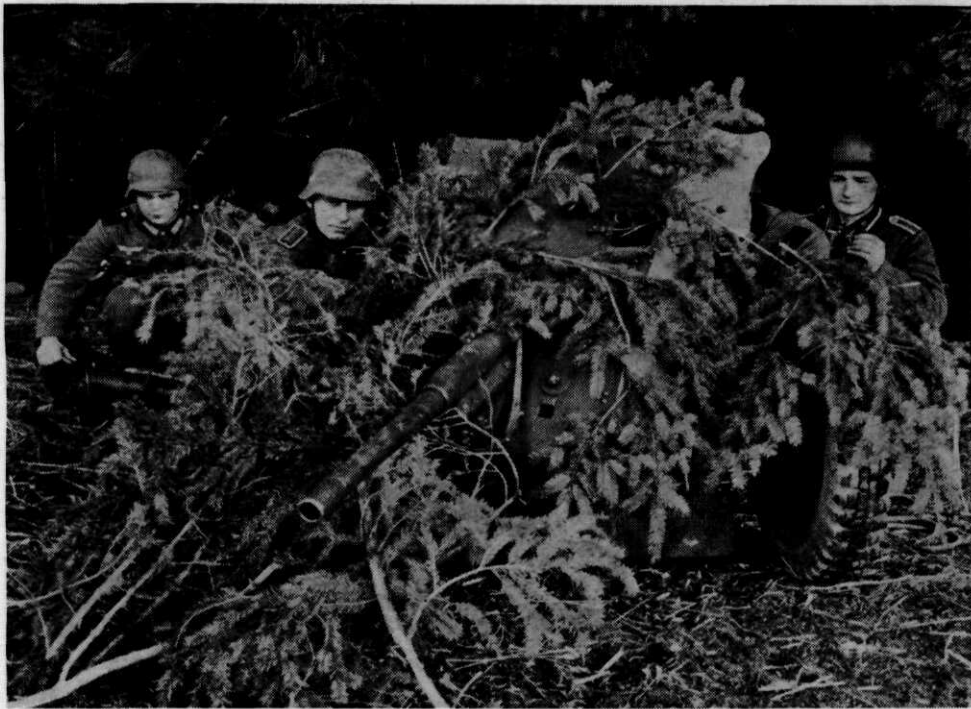
„ „ „ „ „ „ 700 m „ 200 m.

De bestreken ruimte van de baan van 800 m overlapt de baan van 700 m met 30 m. Al is deze overlapping erg gering, toch willen we niet nog meer afstand van de dracht prijsgeven, en zal men het vuur op 800 m moeten openen.

De stelling, voor het eerst in Frankrijk naar voren gekomen, dat het anti-vechtwagenkanon dezelfde plaats inneemt tegenover de vechtwagens als de zware mitrailleur tegenover de infanterie, wordt thans algemeen aangenomen. Hiermede is het anti-vechtwagengeschut bij de verdediging ingeschakeld in het vuurplan der divisie. Het beweeglijk gebruik van dit geschut is nu uitgesloten. Het pag. krijgt nu ook zijn aandeel in het artillerievuur te verwerken en zeker niet het kleinste aandeel. Daar VON EIMANNBERGER in zijn theorie als eerste phase van den pantseraanval noemt: het uitschakelen der artillerie en anti-vechtwagenvuurmonden, zal ook het eerste doel der artillerie zijn het uitschakelen van zooveel mogelijk anti-vechtwagenmiddelen.

Het is dus eisch, dat het pag. evenals de artillerie reeds van te voren door den Divisiecommandant wordt ingezet. Wanneer men met het inzetten van de anti-vechtwagenvuurmonden zou wachten tot de aanval der vechtwagens zich begint af te teekenen, dan komt men onherroepelijk te laat.

Wil men niet de kans loopen, dat reeds bij het begin van den aanval vele anti-vechtwagenvuurmonden buiten gevecht zijn gesteld, dan zal men dit wapen een zoo verspreid mogelijke opstelling moeten geven, zonder aan de eischen die voor de vuuropening worden gesteld afbreuk te doen. Vuuropening toch komt in de eerste plaats. Doch niet alleen voor de artillerie, maar ook voor het vliegtuig moet de anti-vechtwagenvuurmond zich zoo goed mogelijk

Duitsch pantserafweergeschut in stelling. Links achter het stuk de onderofficier-stukscommandant.

verbergen. Een opstelling van minimum 100 m en maximum 200 m achter de frontlijn is het meest gewenst.

Welke plaats neemt het pag. thans in bij het opmaken van het vuurplan? Was vroeger het vuur der zware mitrailleurs den hoeksteen van het vuurplan, thans is deze plaats door het anti-vechtwagenkanon ingenomen. Het vuur van het pantserafweergeschut vormt de basis waarop wordt voortgebouwd.

Bij de beschrijving van den aanval der pantserdivisie is reeds genoemd het aantal vechtwagens dat per km zal aanvallen. Dit aantal van ongeveer 70 vechtwagens is verspreid over een diepte van ongeveer 1000 m. Per 100 m naderen dus 7 vechtwagens.

Het vak, dat door één stuk onder vuur moet worden genomen is aan zekere grenzen gebonden. De St.C. moet zijn vak kunnen overzien om aan den richter snel zijn vuurbevelen te kunnen geven. Er mogen zich in dat vak niet meer vechtwagens voordoen, dan het aantal dat de St.C. als het ware met één oogopslag kan waarnemen. Wanneer hij bijv. aan zijn richter een vuurbevel geeft voor één bepaald doel, dan moet hij tijdens het geven hiervan reeds kunnen vaststellen welk volgend doel het gevaarlijkste is.

Men mag veronderstellen, dat een aantal van ongeveer 20 vechtwagens nog te overzien is. Zoo komt men op een breedte van 300 m. Ook de breedte van 300 m is zeker niet te groot om door één man te worden waargenomen.

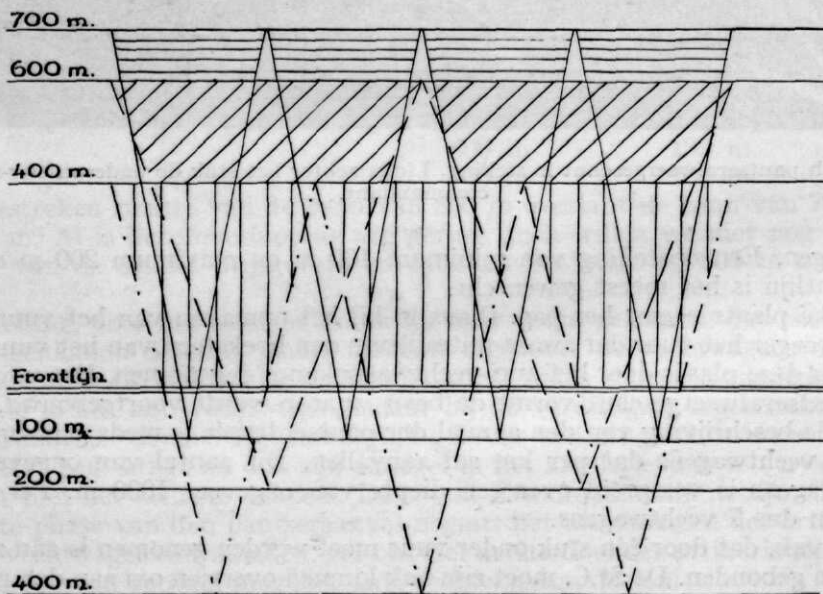
Over deze 300 m naderen 21 vechtwagens. De nadering geschiedt in verscheidene golven. Wil men den vechtwagenaanval tot staan brengen, dan moet dit

geschieden over de geheele breedte en diepte waarover de aanval geschiedt. Doordringende vechtwagens van de eerste aanvalsgolf moeten door meer achterwaarts opgestelde vuurmonden buiten gevecht worden gesteld. Dit mag niet geschieden door de vuurmonden in eerste lijn, daar deze vuurmonden hun vuur tegen de tweede golf vechtwagens moeten afgeven.

De vuuropening geschiedt op een afstand van 700 m vóór de frontlijn, door stukken opgesteld op 100 m achter de frontlijn. Deze stukken blijven doorvuren totdat de eerste vechtwagengolf de lijn van 600 m heeft overschreden. De vuurmonden opgesteld in tweede lijn, op 100 m achter de eerste, nemen het vuur der voorste stukken thans over totdat de eerste golf op 400 m vóór de frontlijn genaderd is. Op 200 m hier achter staan de stukken der derde lijn. Deze nemen op hun beurt het vuur over en blijven doorvuren totdat alle vechtwagens der eerste golf buiten gevecht zijn gesteld.

De strooken, die de vuurmonden in de achtereenvolgende lijnen opgesteld te bevuren krijgen, worden allengs grooter. Dit is ook logisch, daar de vechtwagens naarmate zij de frontlijn naderen hun tempo zullen moeten verminderen door het met granaatrechters doorploegde terrein en de hindernissen, die vóór de frontlijn zijn aangebracht.

Met één compagnie pag. van 3 sectiën komt men zoo tot de volgende opstelling:

De sectie-indeeling is dus als volgt: 2 sectiën in voorste lijn, met één stuk midden achterwaarts opgesteld. Dit stuk brengt vuur over het geheele sectievak, dat is dus over 600 m. Doch men moet niet vergeten, dat van de eerst aankomende golf reeds vechtwagens buiten gevecht zijn gesteld. Dit aantal zal bedragen 1 vechtwagen per stuk, waarbij de snelheid der vechtwagen op 6 km/uur wordt gesteld en een trefferpercentage van 15 % in rekening is gebracht. Bovendien kan dit stuk over een strook van 200 m vuren, dus tweemaal zoo larg als de voorste stukken. In deze strook kunnen gedurende 2 minuten vuren 2 vechtwagens per stuk worden uitgeschakeld.

Pantserafweergeschut van 2 cm van het Fransche leger

De derde sectie staat opgesteld op 200 m achter de voorste secties en vuurt over het geheele compagniesvak. Doorvurende tot het laatste oogenblik kunnen 4 vechtwagens per stuk buiten gevecht worden gesteld.

In totaal worden dus uitgeschakeld $4 + 4 + 12 = 20$ vechtwagens van de eerste aanvalsgolf.

De meest onvoordeelige stukken zijn wel de stukken in 2de lijn, doch deze moeten aldaar worden opgesteld om het sectieverband te behouden. De sectiecommandant zal tijdens het vuren der stukken weinig gelegenheid hebben om in het vuren zelf in te grijpen, wel moet hij er zorg voor dragen dat de stukken de hun aangewezen strook niet overschrijden. Zoodra de S.C. bemerkt, dat één zijner stukken blijft doorvuren op een golf vechtwagens die zijn strook reeds gepasseerd is, moet hij oogenblikkelijk ingrijpen en zorgen dat het stuk zijn vuur verplaatst naar de volgende vechtwagengolf.

Acht de Commandant der Compagnie Pag. het noodzakelijk, dat het vuurfront op bepaalde plaatsen wordt versterkt, dan moet hij deze versterking aanvragen bij den R.C., die op zijn beurt deze versterking aanvraagt bij den D.C. Is het niet mogelijk deze versterking uit het pag. bataljon der divisie te verkrijgen, dan geeft de R.C. opdracht aan den B.C., in wiens vak de versterking wordt gewenscht, de sectie t.p. ter beschikking te stellen van den commandant der Compagnie Pag. ¹⁾.

Mocht het ondanks alle voorzorgen aan vechtwageneenheden gelukken in de frontlijn door te dringen, dan moet hen opnieuw een halt worden toegeroepen, hetzij aan de stoplijn, hetzij aan een grendellijn.

¹⁾ Deze gang van zaken lijkt ons niet gewenscht. De R.C. doet beter den B.C. /aanwijzingen te geven voor het vuurplan van zijn geweren t.p. (Red.).

De thans nog ter beschikking staande middelen zijn het Bataljon Pag. der Divisie en de sectiën geweren t.p. van de Bataljons. De geweren t.p. zijn door hun ballistische eigenschappen en het geringe aantal niet in staat, om een zelfstandig anti-vechtwagenvuurfront te vormen. De geweren t.p. zijn daarentegen een zeer dankbare versterking van het vuurfront der 4,7 vuurmonden. Ook zijn ze zeer bruikbaar voor het vuren op toegangswegen, waarvan het zijterrein ontoegankelijk is voor vechtwagens.

Met de geweren t.p. mag men het vuur op geen grooteren afstand openen dan op 500 m, daar het ballistisch vermogen van het wapen dat niet toelaat. Een opstelling kort achter de frontlijn is dus zeer gewenscht. De geweren t.p., die dienen ter versterking van het vuur voor de frontlijn, passen zich nu aan bij het vuur dat valt in de strook van 400 m vóór de frontlijn tot aan de frontlijn. Ieder geweer t.p. kan in een strook van 500 m tot aan de frontlijn 2 vechtwagens buiten gevecht stellen.

Het Bataljon Pag. moet nu nog een vechtwagenafweer vormen in de stoplijn en bij de voorposten.

Bij de voorposten mag slechts het hoogst noodzakelijke aantal anti-vechtwagenvuurmonden worden ingedeeld, daar het hier slechts er om gaat verkenningen uitgevoerd met pantserwagens en zwakke aanvallen van vechtwagens af te slaan. Men moet niet uit het oog verliezen, dat het indeelen van anti-vechtwagenmiddelen bij de voorposten gaat ten koste van de verdediging in de hws. In de meeste gevallen zal kunnen worden volstaan, met de organiek ingedeelde anti-vechtwagenmiddelen der Bataljons. Acht de Divisiecommandant het echter noodzakelijk de vechtwagenafweer der voorposten te versterken, dan kan hij ter beschikking van den Voorpostencommandant stellen ten hoogste één Compagnie van het Bataljon Pag.

Voor de stoplijn en eventueele grendellijnen zijn nu 2 Compagnieën over. In de stoplijn, de laatste lijn waarin de vechtwagens tot staan kunnen worden gebracht, moet de afweer over zoo groot mogelijke breedte geschieden. De stukken worden opgesteld 100 m achter de stoplijn en blijven doorvuren tot het laatste oogenblik.

In tegenstelling met de stukken in de frontlijn bestaat hier maar één strook waarover de stukken vuren. Dit is zeer goed mogelijk, daar men mag verwachten dat de vechtwagengolven min of meer dooreen zullen zijn geraakt.

Rekening houdende met dezelfde gegevens kunnen hier over het geheele vak der divisie $9 \times 8 = 72$ vechtwagens worden uitgeschakeld.

De 3de Compagnie kan naar het oordeel van den Divisiecommandant ingezet worden:

- 1°. ter vorming van een vechtwagenafweer in een grendellijn;
- 2°. ter versterking van het anti-vechtwagenfront vóór de frontlijn;
- 3°. tot afweer van omvatting van pantserenheden, indien de divisie optreedt met een onaangeleunde vleugel.

Er is echter nog één factor, waarmee bij het opzetten van de vechtwagenafweer geen rekening is gehouden. Er worden verliezen geleden door de vechtwagens, doch ook aan eigen zijde zullen verliezen worden geleden. Men mag niet verwachten dat het zoo zorgvuldig opgesteld vuurplan der anti-vechtwagenvuurmonden geheel in tact zal blijven. Het is zelfs mogelijk dat het vuurplan volkomen uit elkaar gerukt zal worden, dat zal de groote kans voor de vechtwagens zijn. Hiertegenover staat echter dat de vechtwagens, behalve door de anti-vechtwagenvuurmonden, verliezen zullen lijden door mijnevelden en het vuur der artillerie. Bovendien, een nog zoo nauwkeurig opgesteld vuurplan

der vechtwagenafweer zal nutteloos zijn, indien aan dit vuurplan niet werd aangepast een krachtig stelsel van hindernissen, dat den aanval der vechtwagens zeer belemmert.

Nog een enkel woord met betrekking tot de opleiding der bediening. Voor de S.Cn. en C.Cn. moet als eisch worden gesteld, dat zij volkomen op de hoogte zijn van het gebruik der vechtwagens en van de wijze waarop zij zich in het terrein verplaatsen. Geen vijand is gevaarlijker dan de vijand die men niet kent.

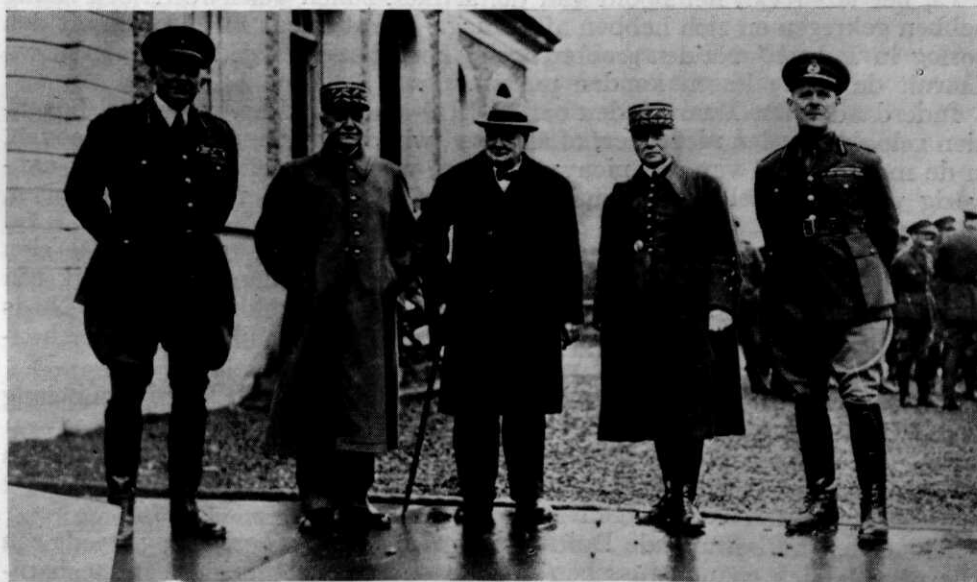
Bij de opleiding der St.Cn. moet in de eerste plaats de nadruk worden gelegd op het schatten van afstanden en snelheden. Hierop berust eigenlijk het geheele vuurbevel.

De bediening der stukken van de no. 1 tot en met den chauffeur van de trekker, moeten, zooals de I.d.I. heeft aangegeven, zoo opgeleid worden dat ze onderling verwisselbaar zijn. Het wapen mag voor hen geen geheim meer hebben.

De vuurmond is volkomen voor zijn taak berekend, wat de technische prestaties betreft. Voeg hierbij een bediening die er volkomen mee vertrouwd is en een besluitvaardige commandant en de grondslag voor de vechtwagenafweer is gelegd.

De vechtwagen, hoewel een geducht wapen, behoeft niet meer den grooten schrik voor den verdediger te zijn.

DE GEALLIEERDE LEGERLEIDING

In het midden Minister CHURCHILL, rechts van hem Generaal GEORGE, Chef v/d Staf van het Fransche leger en Generaal IRONSIDE, Chef van den Imperialen Britschen Staf, links van hem Generaal GAMELIN, Opperbevelhebber der Geallieerde legers in Frankrijk en Generaal Lord GORT, Commandant van het Britsche expeditieleger.

MILITAIRE LESSEN UIT DEN OORLOG IN POLEN

DOOR B. KONING,

Kapitein der Infanterie.

Men zal in het algemeen niet kunnen ontkennen, dat de doorsnee Nederlander over min of meer behoudende eigenschappen beschikt. Niet, dat het beroemde „Almensche Boertje” van STARING als norm voor den gemiddelden Nederlander mag worden aangenomen, maar als 't puntje bij paaltje komt, laten wij eenmaal gevestigde begrippen niet gauw los. Ach nietwaar, alle verandering is nu eenmaal niet altijd verbetering; langzaam aan, dan breekt het lijntje niet, voorts weet men wel wat men heeft, maar niet wat men krijgt, terwijl Keulen en Parijs toch ook niet in één dag zijn gebouwd en het gaan over één nacht ijs niet aan te bevelen is, terwijl, per slot van rekening, als het vandaag niet lukt, lukt het morgen wel.

Deze kleine bloemlezing van Oud-Vaderlandsche gezegden, teekent onzen, laten wij zeggen, bedachtzamen Nederlandschen aard. En daarnaast ligt het critische: „Zie je wel, ik heb het wel gezegd” bestorven in den mond diergenen, die zich tegen een en ander hebben verzet.

Bij het lezen van het hoofd van dit artikel, zullen velen reeds een rilling hebben gekregen en zich hebben afgevraagd „Wat, reeds *nu* al lessen uit den oorlog in Polen?” Na den grooten oorlog heeft het jaren geduurd voordat wij daaruit de juiste lessen konden putten.

Inderdaad waar. Maar na den oorlog 1914—1918 hadden wij vrede, bovendien geloofden velen niet meer, of althans „wilden” velen niet meer gelooven, in de mogelijkheid van een nieuwen oorlog, waardoor niet de noodzaak aanwezig was, om snel nieuwe maatregelen, gebaseerd op nieuwe ervaringen, te nemen.

Thans staan de zaken wel eenigszins anders. Wat wij tot nu toe te zien hebben gekregen is, bij wijze van spreken, niet meer dan vermoedelijk een klein voorspel geweest. De groote storm kan elk oogenblik losbarsten. Nu is het wel degelijk van enorme waarde reeds zooveel mogelijk rekening te houden met de ervaringen van het voorspel.

En daarom . . . reeds *nu* militaire lessen uit den oorlog in Polen van belang voor wat betreft ons land.

Een van de groote oorzaken, waarom de Duitschers het in 1918 moesten opgeven, was, naar LUDENDORFF zèlf heeft gezegd, het feit, dat men te laat de macht van den vechtwagen heeft onderkend.

Zelfs in het herbewapende Duitschland was vóór den oorlog nog steeds een scherpe polemiek gaande tusschen voorstanders van motorisatie en mechanisatie en voorstanders van het paard.

De *Duitsche* Legerleiding heeft beslist ten gunste van den motor.

De *Poolsche* Legerleiding daarentegen bleef vasthouden aan het zoo romantische paard.

Het resultaat van de botsing tusschen de moderne en de ouderwetsche middelen is ons allen bekend.

Ook in ons land is een lange polemiek gevoerd over mechanisatie en motorisatie. Ik herinner aan de voordrachten voor de „Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap” van den toenmaligen Kapitein POLIS, de Kapiteins van den Generalen Staf CALMEYER en HASSELMAN, de Lt.-Kol. v. d. G. S. VAN HILTEN, alsmede aan de vele artikelen op dit gebied in dit tijdschrift.

Langzaam, maar niettemin zeker, wint de motor ook bij ons terrein. Maar het tempo, waarin de terreinwinst geschiedt, is te langzaam.

De argumenten, welke voor motorisatie pleiten, zijn reeds voldoende uiteengezet. Het verloop van onze mobilisatie tot nu toe, voornamelijk wat betreft het benzine-vraagstuk, alsmede het verloop van den oorlog in Polen hebben niet alleen de voordeelen van de motorisatie nog eens duchtig onderstreept, maar tevens eventueele nadeelen bovendien weggevaagd. Immers van een der voornaamste bezwaren, het benzine-vraagstuk, kon de Regeering zelf verklaren, dat onze benzinepositie na ruim twee maanden mobilisatie nog geen enkele aanleiding tot ongerustheid gaf. Natuurlijk zal men zeggen, dat mobilisatie nog geen oorlog is, inderdaad, maar t.a.v. het benzineverbruik zal dat nu niet zoo heel veel verschillen. De vervoeren voor den aan- en afvoer blijven, wat de levensmiddelen betreft, dezelfde en de munitie-transporten vinden nu een waardige pendant in de enorme transporten ten behoeve van den stellingbouw van Belgische grens tot IJsselmeer.

Voorts is het niet aan te nemen, dat, indien wij in den oorlog betrokken waren, wij na twee maanden nog geen afdoende hulp van onze(n) bondgenoot(en) zouden hebben ontvangen. Dit zou nooit in het belang van den bondgenoot zijn en dat is altijd de beste waarborg, dat men krijgt wat men noodig heeft!

En toch zijn er nog, die zelfs nu nog zeggen, dat het geval Polen, maar één geval is.

Wij vragen ons af, wat deze bedachtzame Nederlanders dan toch wel voor gevallen willen zien afspelen, alvorens zij overtuigd zijn. Moeten wij eerst zelf de verschrikking van den gemotoriseerden en gemechaniseerden oorlog meemaken om een open oog te krijgen voor de ontzagelijke kracht, welke in een motor schuilt.

De ervaringen in *Abessinië*, waarvan de Generaal GUDERIAN zegt, dat *Abessinië* het klassieke voorbeeld is geworden voor de macht van den motor; de ervaringen in *Spanje*, waar de met paarden bespannen artillerie dezelfde mislukkingen te zien gaf als de artillerie met paardentractie in den Wereldoorlog, terwijl de langzamerhand gemotoriseerde nationalistische artillerie in de groote offensieven in *Catalonië* volkomen het tempo van de aanvalsinfanterie kon bijhouden; vervolgens de groote *Duitsche manoeuvres van 1937*, waarbij gemechaniseerde en gemotoriseerde verbanden, zoomede artillerie van allerlei kaliber, in een terrein, waarvan de bodem door de voortdurende zware regens, vergeleken werd met „Schmierseife”, formidabele afstanden aflegden; last not least de oorlog in *Polen*, waarbij de militaire macht van een land van \pm 34 millioen inwoners in practisch gesproken 14 dagen door de macht van den motor werd vernietigd. Hebben deze lieden daar dan nog niets van geleerd?

Moet men nu altijd pas wijs worden door schade en schande?

Twintig jaar geleden zeide Maarschalk FOCH eens tegen zijn Stafofficieren: „jullie praten nu wel over vliegtuigen en motoren, maar ge denkt en handelt nog als in den tijd van de diligence”.

Dit zeide de Maarschalk toen hij derhalve de zestig al ruim was gepasseerd en een leeftijd had bereikt, waarop de normale mensch conservatief is, terwijl de veel jongere Stafofficieren uit den aard der zaak op een leeftijd waren, waarop de normale mensch zich vooruitstrevend noemt.

Dat niettemin de Maarschalk dit zijn Staf moest voorhouden, pleit voor zijn genialiteit.

Aan den anderen kant is het ook weer zoo goed te begrijpen, dat men zich nog niet aan den ouden gedachtengang kan ontworstelen. Eeuwen en eeuwen, zoolang als de menschheid oorlog heeft gevoerd, is de maximum snelheid — over groote afstanden — voor het voetvolk ± 4 km per uur geweest, voor de ruiterij ± 7 km. Alle opmarschen, alle omvattingen, alle vervolgingen, kortom alle manoeuvres zijn opgezet, rekening houdend met deze getallen. Allen, die krijgsgeschiedenis studeerden, zagen steeds weer deze getallen voor hun oogen. Duizenden jaren is dit het geval geweest. En nu in een tijd van een paar jaar moet men gaan rekenen met snelheden op het gevechtveld van den modernen vechtwagen en de moderne pantserauto van 12—70 km, met snelheden op de wegen van 70—80 km per uur voor troepenvervoer buiten het gevechtveld en in de lucht met snelheden van 400—500 km per uur.

De overgang is wel bijzonder groot, maar niettemin zullen wij er aan moeten wennen, en zelfs zeer spoedig.

Wij wijden met opzet hierover uit, omdat, naast de bekende argumenten voor motorisatie der D.A., er sinds den Poolschen oorlog nog een zeer sterk argument is bijgekomen.

Door alle eeuwen heen, zoolang er strategie is bedreven, is één der axioma's der strategie geweest, dat *snel handelen, vele maatregelen van de tegenpartij in de kiem kan smoren*. Bij nagenoeg alle groote vernietigingsslagen hebben wij dit beginsel zien toepassen en in den oorlog in Polen werd het op een schaal en op een wijze als nog nooit vertoond is toegepast. Het verschrikkelijke tempo der Duitsche gemechaniseerde en gemotoriseerde strijdkrachten bracht den doodsteek toe aan het voor het overgrootste deel niet gemechaniseerde en gemotoriseerde Poolse leger. Zoo vielen volgens de Duitsche legerberichten, tot 7 September, 32 volkomen intact zijnde met paarden bespannen batterijen in Duitsche handen. Op 14 September was dit getal al aangegroeid tot 77, op 16 September waren er 108, op 17 September 128, op 23 September al 400 batterijen. Deze van paardentractie voorziene artillerie heeft derhalve geen kans gezien om weg te komen, daar zij in snelheid en „Geländegängigkeit” het ten eenenmale tegen de moderne strijdkrachten moest afleggen.

De Nederlandsche soldaten hebben er recht op, om, als ooit de nood aan den man mocht komen, te beschikken over de middelen, die althans de grootste kans op succes waarborgen.

Wil men tegen een met snelle middelen optredenden vijand met kans op succes optreden, hetzij om zich snel aan zijn wurgenden greep te kunnen onttrekken, dan wel om hem met nieuwe krachten wederom op te vangen — dan is het noodzakelijk om minstens even snel, doch zoo mogelijk nog sneller te kunnen optreden.

Nu is het voor ons een gelukkig feit, dat gemotoriseerde strijdkrachten nog altijd sneller zijn dan gemechaniseerde strijdmiddelen, dat de vechtwagens zich altijd door een verdediging moeten heenslaan, zoodat, zoolang de verdediging niet doorbroken is, *snelle gemotoriseerde strijdkrachten nog steeds een zeer groote kans hebben op tijd te worden ingezet, om het wankelende front te versterken*. Zelfs als het front doorbroken is, zullen de vijandelijke gemotori-

seerde strijdkrachten eerst nog door het doorwoelde gevechtsterrein moeten trekken, alvorens van het wegnemen achter de stelling gebruik te kunnen maken om zoo snel mogelijk op te rukken. Van deze tijdsperiode kunnen eigen gemotoriseerde onderdeelen gebruik maken om in een andere lijn een nieuwe weerstand te organiseeren.

Van snelheid kan slechts gròotere snelheid het winnen en dààrom is het noodzakelijk dat ons leger voorzien wordt van:

1. *minstens een gemotoriseerde Divisie;*
2. *een geheel gemotoriseerde D.A.;*
3. *een regiment vechtwagens.*

ad. 1. De gemotoriseerde Divisie zal, als snel verplaatsbare reserve in handen van den C.V., er buitengewoon toe kunnen bijdragen, dat de defensieve kracht van onze weermacht op aanzienlijke wijze wordt verhoogd. Niet alleen dat zij snel op bedreigde punten den weerstand kan verdiepen, maar zelfs al is de eigen hoofdweerstand gebroken, dan is deze Divisie in staat om een aaneengesloten vuurfront te vormen — afhankelijk van het terrein — over een breedte van 15—20 km.

Met een dusdanige kracht bestaat er kans, dat de vijandelijke aanval zelfs bij een gelukten doorbraak volledig wordt afgedamd, omdat de mogelijkheid hier bestaat, dat aanleuning wordt gevonden aan nog ongeschokte gedeelten van de hws. Een regiment zou geen zooden aan den dijk zetten. *Vandaar dat niet met minder dan een Divisie genoeg kan worden genomen.*

Voor wat betreft de verplaatsing van deze eenheid, zal men ook op de *modernste* wijze te werk moeten gaan en zich los moeten maken van het denkbeeld van colonnes. Immers, deze Divisie moet zich onder *alle* omstandigheden kunnen verplaatsen, ook overdag. Want als de tegenpartij des morgens aanvalt en succes dreigt te hebben of heeft, kan men niet wachten met verplaatsing tot 12 uur later als de duisternis is ingevallen. *Het overdag verplaatsen in colonne-verband beteekent met het oog op het luchtgevaar zelfmoord.*

Deze Divisie moet er in worden geoefend zich te verplaatsen met afzonderlijke auto's langs zooveel mogelijk wegen. Afzonderlijke rijdende auto's, dat wil dus zeggen, tusschen twee auto's zoo noodig een afstand van 2 km. Daardoor kan elke auto zijn *maximum snelheid* rijden, wat de vlugge verplaatsing ten goede komt en tevens de veiligheid, omdat de afzonderlijke rijdende auto's a.h.w. geen loonend doel vormen voor de vijandelijke luchtstrijdkrachten en bovendien de luchtstrijdkrachten zeer weinig inzicht zullen geven. Om van zooveel wegen als mogelijk is, dus ook van *landwegen* gebruik te kunnen maken, moeten deze auto's terreinwagens zijn, zooals b.v. de trado III.

Het spreekt vanzelf, dat de Staf van deze Divisie deze verplaatsingen nauwkeurig moet regelen en een groot inzicht in het wegnemen moet hebben, opdat steeds a.h.w. een circuit kan worden gereden, zoodat opstoppingen uitgesloten zullen zijn. Verder moet deze Divisie op zeer ruime schaal van pantserafweergeschut worden voorzien, elk regiment een afdeeling artillerie tot rechtstreekschen steun hebben, daar de Divisie veelal met haar drie regimenten naast elkaar zal moeten optreden, terwijl voor algemeene opdrachten bij voorkeur een afdeeling 10 veld moet worden ingedeeld.

Niet alleen door het breede front dat de Divisie zal innemen, maar ook opdat, in het bijzonder bij het innemen van een nieuwe lijn, 's-vijands opmarsch van gemotoriseerde onderdeelen langs de wegen reeds op zoo groot

mogelijken afstand kan worden gestoord, zou het wellicht aanbeveling verdienen, *alle* in te deelen artillerie 10 veld te doen zijn, dus ook de afdeelingen rechtstreeksche steun.

De organisatie — in groote trekken — van een dergelijke Divisie zou dus kunnen zijn:

St.K.

Vbd.A. (voornamelijk Radio).

Eskadron Paw.

drie Regimenten Infanterie.

4 afdeelingen 10 Veld.

1 mitrailleur bataljon (à 2 comp. zw. mitr., 1 comp. inf., 1 comp. pag.).

Comp. Pioniers (voornamelijk voor snel maken van versperringen en vernielingen en leggen van mijnen).

Baltaljon pag.

Het chauffeurs-vraagstuk behoeft geen enkele reden te zijn om zich tegen deze organisatie te verzetten, iets wat tegenstanders van motorisatie mede aanvoerden in tijd van vrede.

Dit argument is nu geheel verdwenen, daar *alleen* bij het Veldleger (wij laten dus de troepen in de Vesting Holland, de Stelling van den Helder enz. enz. buiten beschouwing) al duizenden chauffeurs onder de wapenen zijn, welke *niet* als zoodanig dienst doen. Ook tegenover het buitenland moet het als een symptoom van onze groote innerlijke kracht worden aangezien, als wij temidden van den storm er toe durven overgaan, ons leger op doeltreffende wijze te moderniseeren. De preventieve waarde van onze weermacht zal er aanzienlijk mee stijgen en daardoor de kans steeds grooter worden, dat bij nieuwe spanning, onze neutraliteit op afdoende wijze zal worden ontzien. *Want de beste verzekering van onze neutraliteit is toch nog altijd een zoo groot mogelijke kracht van onze weermacht.*

ad. 2. Afgezien van de groote strategische, tactische en economische voordelen, welke motorisatie der D.A. zou afwerpen, komt dit ook het optreden als omschreven onder *ad. 1.* ten goede. Immers, het zou geheel in strijd zijn met het beginsel van de „*économie des forces*”, om, als een bepaald frontgedeelte op 't punt staat om te bezwijken of reeds doorbroken is, maar de vijandelijke vloedgolf door het optreden van de gemotoriseerde Divisie is afgeslagen of afgedamd, niet alle middelen, welke op andere frontgedeelten kunnen worden gemist, mede te benutten, om het gevaar verder te helpen bezweren. De artillerie is nog altijd een formidabele vijand van den vechtwagen en door haar langen arm tevens in staat om het den vijand op grooten afstand zoo lastig mogelijk te maken.

Tevens is deze artillerie noodig om, als de vijand definitief tot staan is gebracht, hem, indien hij reeds in de hws. was doorgedrongen of er zelf doorheen was, er weer uit te werpen.

Dat zal moeten geschieden met een tegenaanval. En een tegenaanval moet, net als elke andere aanval, behoorlijk artilleristisch worden voorbereid. Het eenige verschil met een gewonen aanval is, dat door een tegenaanval den vijand liefst zoo vlug mogelijk nadat hij tot staan is gebracht, weer uit het door hem veroverde terrein moet worden geworpen, opdat hij niet de gelegenheid krijgt zich in het terrein vast te zetten en het geslagen gat te benutten voor een volgende poging.

Snelle aanvoer van artillerie en veel artillerie is dus ook in dit opzicht

gewenscht. Alleen gemotoriseerde artillerie kan snel worden aangetrokken. *Hoe eerder en hoe meer artillerie in stelling, des te eerder gelukt de tegenaanval, des te minder verliezen lijdt de infanterie, welke den tegenaanval uitvoert.*

ad. 3. Hoewel de vechtwagen een uitgesproken aanvalswapen is, en derhalve voor onze weermacht niet de allereerste plaats onder de noodzakelijke aanvullingen inneemt, is de vechtwagen toch ook in ons leger niet te missen, juist met het oog op het onder *ad. 2* omschreven optreden ten aanzien van den tegenaanval op een in of door onze linies doorgedrongen vijand, welke daarna tot staan is gebracht.

Dit is, van ons standpunt gezien, als het ware het ideaal voor het optreden van vechtwagens. Immers de tot stilstand gedwongen vijand zal niet onmiddellijk in de gelegenheid zijn om grondmijnen aan te leggen. Zijn vuurfront heeft zeker nog niet die verschrikkelijke afstootende kracht, welke een modern goed voorbereid vuurfront kenmerkt, zulks te minder, omdat de lijn waarin hij tot stilstand is *gedwongen*, wel niet de beste verdedigingsmogelijkheid zal bieden.

Daarom is het noodzakelijk, dat onze weermacht gaat beschikken over minstens één Regiment vechtwagens.

Ook voor het moreel van den troep zal het buitengewoon goed zijn, als men daar weet, dat een eventueele tegenpartij op een ontvangst met minstens dezelfde middelen als waarover zij zelf beschikt, kan rekenen.

De wetenschap, dat zelfs bij een doorbraak de hoogere legerleiding over doeltreffende middelen beschikt om de tegenpartij af te dammen en er daarna weer uit te werpen, zal de wil om stand te houden bij de onderdeelen ter weerszijden van den doorbraak slechts kunnen vergrooten. Zij weten dan, dat er een zeer groote mogelijkheid aanwezig is, om het gevaar voor afsnijding te voorkomen. Dat is van ontzaggelijk veel belang, want wanneer een troep weet, dat bij een doorbraak elders de *eigen* verbindingen tevens geweldig worden bedreigd, vecht die troep niet meer met het élan dat noodig is om onder alle omstandigheden vol te houden.

Daarom nogmaals, motoriseering van minstens één Divisie, de geheele D.A. en aanschaffing van een Reg. Vechtwagens. Het zal geld kosten, inderdaad, maar bij het verliezen van onze onafhankelijkheid zijn wij altijd nog duurder uit, zoowel materieel als geestelijk. Bovendien staat hiertegenover, dat er dan op het gebied van het brave, maar in den modernen oorlog volkomen anachronistische paard, zeer veel kan worden bezuinigd. De bezuinigingen welke op dit gebied zijn te bereiken, loopen, mits men ze maar consequent doorvoert, in de millioenen. En het mooie in deze bezuinigingen is, dat met de motorisatie welke er tegenover staat, de kracht van ons leger geweldig zal toenemen.

Wij leven in een weliswaar interessanten, doch tevens óók in een zeer wisselvalligen tijd. Elk oogenblik kan het oordeel over ons komen, met een snelheid, waarvoor Polen ons de groote waarschuwing moet zijn.

Het teeken des tijds zouden wij willen noemen: „snelheid”.

En daarbij denk ik niet alleen en in de eerste plaats aan snelheden op den grond, in de lucht en te water, maar ook voor wat betreft het komen en gaan van landen. De wereldkaart heeft de laatste jaren, zoowel in Europa als in Azië, geweldige wijzigingen ondergaan. Landen werden weggevaagd, landen werden geschapen met een tempo, dat ons spookachtig aandeed. De motor in al zijn geledingen maakte deze snelheid mogelijk.

Nu is per slot van rekening het komen en gaan van landen en volkeren in

den loop der historie niets nieuws. Alleen het tempo waarin het den laatsten tijd geschiedt, is geheel nieuw.

Maar één van de kenmerken van al die landen, welke in de loop der historie gedwongen waren te gaan, was, dat men daar te veel vasthield *à*n, te veel vertrouwde *op* hetgeen een roemrijk voorgeslacht succes had gebracht. Men ging zich blindstaren op het verleden en benutte de krachten van het heden niet meer. Dit leidde tot zelfgenoegzaamheid. „Het oude was en is toch nog zoo goed bruikbaar”. „Het is toch zoo'n zonde om het weg te doen”. „Wij zijn er zoo mee vertrouwd”. „Het kost zoo'n moeite om alles nieuw op te zetten”. Deze zelfgenoegzaamheid leidt onherroepelijk tot verslapping.

Verslapping die des te erger is, omdat, als de groote beproeving in den vorm van den oorlog werkelijk komt, de niet in al zijn geledingen moderne weermacht niet bestand zal zijn tegen de slagen, welke moderne middelen haar zullen toebrengen.

Traditie is goed en mooi zoolang zij bruikbaar is en tegen een gezonde, op de juiste wijze toegepaste traditie, kan geen enkel bezwaar bestaan. Maar het halsstarrig vasthouden aan verouderde instellingen, welke ten eenen male niet meer aan de eischen des tijds beantwoorden, is, zooals Polen ons toch wel op overtuigende wijze heeft doen inzien, fataal.

Met de in dit artikel aangegeven motorisering en bescheiden mechanisering zal de waarde van onze weermacht aanzienlijk stijgen.

Dan kan onder zoo gunstig mogelijke voorwaarden den strijd worden gestreden ten bate van het groote doel, hetwelk Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin nog niet lang geleden zoo juist en scherp omschreef, n.l.:

Wij wenschen ons zelf te zijn en te blijven!!

NIEUWE UITGAVEN

De Vierdaagsche door VICO ACTUS. Uitgeversbedrijf G. Moorman N.V. Nijmegen. 1940.

De Vierdaagsche, het jaarlijksch wandelfestijn te Nijmegen, alom bekend, heeft reeds veel pennen in beweging gebracht, doch geen zooals deze.

De schrijver is er volkomen in geslaagd de sfeer, welke tijdens die jaarlijksche wandelweek onder de wandelaars en in Nijmegen heerscht, weer te geven.

De humoristische wijze, waarop de meeste onderwerpen worden behandeld, geeft er een groote bekoring aan en past zoo wonderwel bij den aard der gebeurtenissen. Zij komt overeen met den aard van den Nederlander, bij wien de humor veelal diep verborgen zit, doch die bij het overwinnen van moeilijkheden vanzelf boven komt.

Welk detail schrijver ook uitwerkt, ieder deelnemer herkent onmiddellijk eigen of anderer ervaringen, ondervonden bezwaren en belevenissen. Heeft het boekje hierdoor in het bijzonder groote waarde voor de deelnemers, die op amusante manier aan hun vierdaagsche worden herinnerd, ook voor hen, die zich nog niet aan deelname konden of durfden wagen, biedt het veel wetenswaardigs. Het zal hen onder de bekoring brengen van de wandelsport, zoodat het voor die mooie en gezonde tak van sport een uitnemende propaganda vormt.

Enkele foto's en aardige penteekeningen van den schrijver en J. W. M. WINS verhoogen de aantrekkelijkheid.

Moge het in veler handen komen.

Co.

DE INFANTERIE COMPAGNIE TE VELDE

DOOR D. A. VAN HILTEN

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

VII

DE COMPAGNIE ALS RESERVE VAN EEN VÓORBATALJON IN DEN AANVAL.

— Stafblad Eindhoven W. —

Onderstelling.

R.J. (min III), valt aan in het vak aangegeven op bovenstaande schets met beide bataljons naast elkaar.

Aanvalsdoel: Het Wilhelminakanaal. □ II-R.J. heeft met zijn aanval succes, doch in het vak van I-R.J. komen de vóorcompagnieën van dit bataljon tot staan tegenover Baast van waaruit zeer krachtig vuur het open terreingedeelte, hetwelk I-R.J. moet doorschrijden, geheel beheerscht.

In verband hiermede ontvangt C.-II-R.J. opdracht zijn aanval met de vóorcompagnieën door te zetten en met zijn bataljonsreserve het complex Baast van uit O. richting met kracht aan te grijpen, teneinde den gestokten aanval van I-R.J. wederom op gang te brengen. C.-2-II-R.J. krijgt hiervoor van zijn B.C. onderstaand bevel.

GEHEIM.

C.-II-R.J.
No. 12.

cp. . Juli 19 .
11.30

BEVEL.

1e. Vijand.

Onder druk van onze vóorcompagnieën wijkt de vijand in ons vak in de richting van het Wilhelminakanaal.

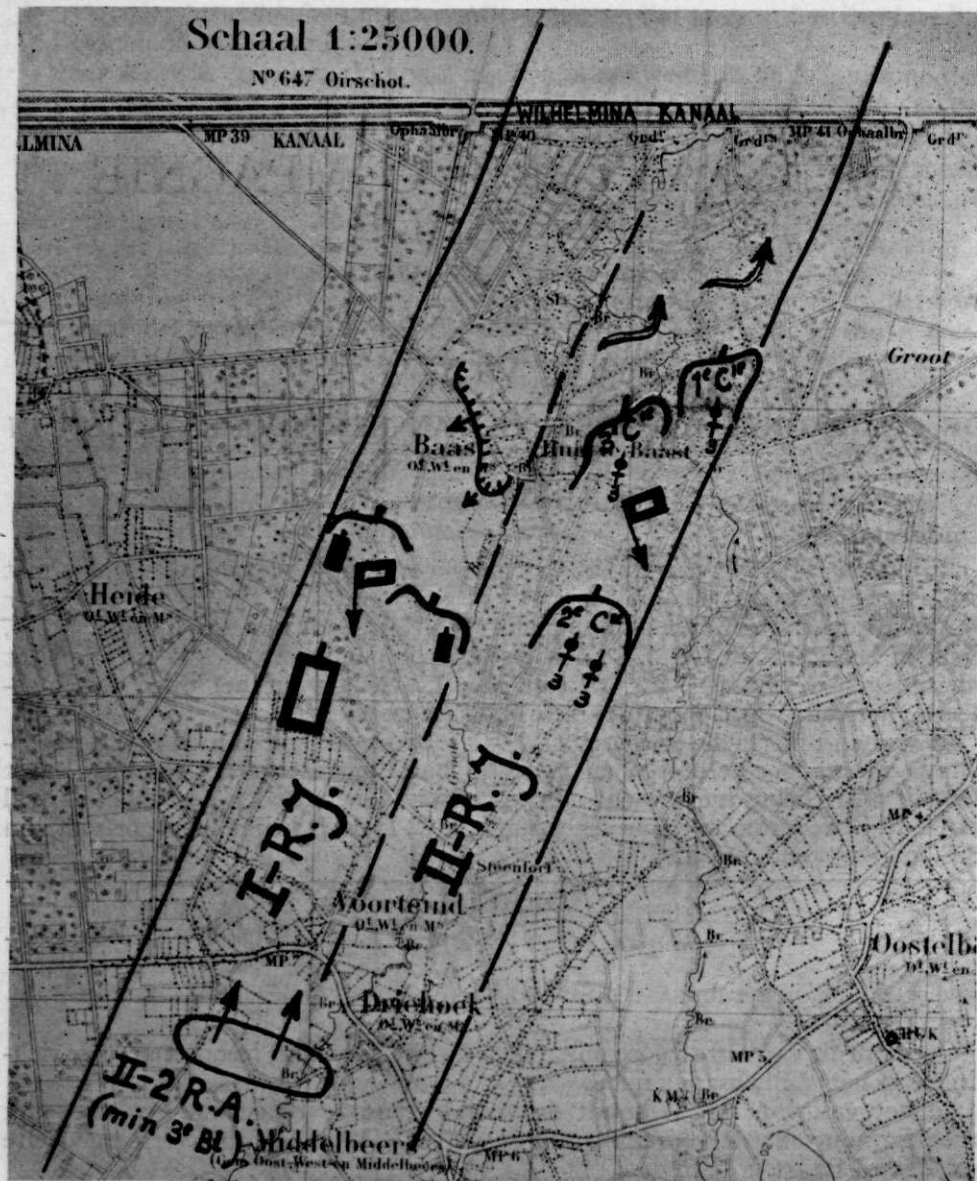
In het vak van I-R.J. houdt de vijand stand te Baast e.o. en belet met krachtig vuur aan de vóorcompagnieën van I-R.J. om het open terreingedeelte ten Z. van Baast te betreden.

2e. Opdracht voorcompagnieën.

Onze vóorcompagnieën zullen den aanval voortzetten tot het aanvalsdoel „Het Wilhelminakanaal” is bereikt. C.-li. vóorcomp. zal bij het vorderen van den aanval maatregelen nemen ter beveiliging van zijn linker flank.

3e. Opdracht voor C-2-II-R.J.

C.-2e comp. rukt met de bataljonsreserve op naar de Fransche baan en zet van daaruit met zijn versterkte compagnie met kracht een aanval in op het complex Baast.

Schets nr. 1.

Aanvalsrichting: Oost—West. Li. vleugel van de comp. langs Fransche baan.
Aanvaldoel: Opruimen van de weerstand te Baast, welke aan I-R.J. het verder
voorwaarts gaan belet.

4e. Vuursteun.

De aanval van de versterkte 2e comp. wordt ingeleid met vuur af te geven
op het complex Baast door:

- a. zware infanterie wapenen van I-R.J.
 b. II-2 R.A. (min de 3e Bt.).

Dit vuur wordt zoo spoedig mogelijk geopend en wordt gestaakt op het sein serie rood af te geven door mijn zorg op het oogenblik dat de versterkte 2e comp. den aanval inzet.

De Majoor,
 Bataljonscommandant.

Aan C.-1e comp. }
 C.-3e comp. } *ter uitvoering*
 C.-4e comp. }
 C.-R.J. }
 C.-I-R.J. } *ter inlichting*

HANDELINGEN EN BEVELEN VAN C.-BAT. RESERVE.

De opdracht luidt om op te rukken naar de Fransche baan, zijnde de landweg van Groot Beerveld naar Baast en van daaraf een aanval inzetten op het complex Baast, teneinde de vijandelijke weerstand, die aan I-R.J. het verder voorwaarts gaan belet, op te ruimen.

Hieruit leest de C.C. dat hij eerst met zijn versterkte compagnie moet oprukken naar den aangegeven weg, aldaar de aanvalsformatie innemen, hetgeen wil zeggen zijn compagnie gereed stellen, om onmiddellijk daarop ten aanval voorwaarts te gaan.

Het is een aanval met een vast omlijnd beperkt doel, de uitvoering ervan heeft het karakter van een stormaanval, want aanvangende met snel oprukken uit de uitgangsstelling moet de aanvaller zich daarna onmiddellijk met groote snelheid op den vijand werpen.

De vijand wijkt in het eigen aanvalsvak, doch houdt het complex Baast bezet, hetwelk inderdaad voor den vijand een zeer gunstig punt is in het vak van I-R.J., omdat dit bataljon onmiddellijk zuid van Baast een open terrein moet overschrijden, dat van uit de omgeving van Baast geheel met vuur van automatische wapens kan worden beheerscht. Een frontaanval over deze open terreinen is hoogst bezwaarlijk en zou met zeer groote verliezen gepaard gaan.

Toch is de toestand voor den vijand te Baast ook niet zoo heel erg prettig, omdat bij het vorderen van den aanval van II-R.J. zijn terugtocht wordt bedreigd, zoodat een krachtige aanval van de Bataljonsreserves van II-R.J., voorafgegaan door vuur van de zware infanteriewapenen en van de artillerie voor rechtstreekschen steun, de vertraging die I-R.J. ondervindt wel spoedig zal kunnen opheffen.

De middelen waarover C.-2-II-R.J. beschikt voor het vervullen van zijn opdracht zijn:

- a. de organieke compagnie;
 b. twee sectiën zware mitrailleurs.

ad. a. Het wordt een aanval met een beperkt doel waarbij feitelijk reeds alles beslist moet worden bij het eerste treffen, hetwelk tot een handgemeen zal leiden. Bij deze aanval moet de stootkracht in voorste lijn dus zoo hoog mogelijk worden opgevoerd en treedt de behoefte aan reserves om het gevecht uit de diepte te voeden geheel op den achtergrond. De C.C. overweegt daarom om minstens drie sectiën in voorste lijn te brengen; alle vier sectiën tegelijk

naast elkaar te laten aanvallen zou ook nog in overweging genomen kunnen worden ware het niet, dat de C.C. bedacht moet blijven op eigen gevechtsbeveiliging en daarom iets in eigen hand moet houden.

ad. *b.* Op welke wijze kan de C.C. het meeste rendement verkrijgen van de groote vuurkracht, die er schuilt in de hem ter beschikking staande zware mitrailleurs? Dit kost hem inderdaad eenig hoofdbreken. In aanmerking komen twee oplossingen, of de zware mitrailleurs met de stormende sectiën van huis uit mee te laten oprukken, of wel ze in stelling te brengen en onmiddellijk het vuur te laten openen en zoolang te doen vuren, totdat dit moet worden gestaakt voor eigen veiligheid. Het is duidelijk, dat de juiste keuze wordt beheerscht door de mogelijkheid die de gesteldheid van het terrein in deze biedt.

Het terrein van actie bestaat uit bosch van hoog opgaand hout met verscheidene boschwegen en paden. Het oprukken van de bataljonsreserve naar de Fransche baan kan dan ook geheel gedekt geschieden, terwijl het gereedstellen ook onder en in de terreinopslag kan plaats hebben.

Voor den aanval is het een bezwaar, dat de Groote Beerze het eigenlijke aanvalsterrein doorsnijdt. Dit stroompje voert in den regentijd vrij veel water af, doch in de droge warme zomermaanden vormt het geen noemenswaardige hindernis voor infanterie. Om echter op alles voorbereid te zijn is het gewenscht, dat de sectiën eenige hulpmiddelen medevoeren b.v. takkenbossen of fascines. Hout is hier in het bosch voor het grijpen.

Met het oog op de Groote Beerze en omdat de C.C. vermoedt dat ook overigens in dit boschterrein de Sectiën zware mitrailleurs het tempo van de snel oprukkende comp. niet zullen kunnen volhouden, besluit hij de zw. mitrs., ondanks het matige schootsveld van den aanvang af stelling te doen nemen. Eén sectie aan de Fransche baan zoo dicht mogelijk nabij den overgang over de Groote Beerze en één sectie zoo dicht mogelijk nabij de Br. N.O. van het huis te Baast opgesteld schept de gelegenheid om den aanval van de comp. met krachtig vuur in te leiden. Het terrein ter plaatse geeft bovendien gelegenheid met dit vuur nog tijdens den aanval eenigermate te blijven steunen.

Als bijkomende omstandigheid geldt hier de factor tijd, het is zeer gewenscht de vertraging, die I-R.J. ondervindt, zoo spoedig mogelijk op te heffen vandaar dat alle handelingen bij de bataljonsreserve zoo vlot mogelijk moeten geschieden.

De C.C. weet dat het vuur van de eigen artillerie en de zware infanteriewapenen van I-R.J. op het aan te vallen object zal worden gelegd, doch aangezien deze vuren reeds aanstonds worden geopend behoeft de C.C. zijne maatregelen hieraan geenszins ondergeschikt te maken. Met het oprukken en het innemen van de aanvalsformatie is, ondanks alle vlotheid, toch altijd wat tijd gemoeid. Met het verzamelen van los hout voor de takkenbossen, c.q. fascines, om in de Groote Beerze te gooien, ten behoeve van het vlot doortrekken van dit watertje, mag in geen geval te veel tijd verloren gaan.

Onmiddellijk na kennisneming van het bataljonsbevel zet de C.C. zijn troep in beweging, hij geeft daartoe het teeken voorwaarts. De bataljonsreserve marcheert hier in de zelfde formatie en met de zelfde veiligheidsmaatregelen als bij den opmarsch tot op dat tijdstip. Bij aankomst nabij de Fransche baan geeft de C.C. het teeken „halt” en ontbiedt hij de S.Cn. bij zich.

Aan de sectiën wordt tegelijk opgedragen om inmiddels eenig los hout te

verzamelen en daarvan voor elke groep enkele takkenbossen samen te binden, c q. fascines te maken.

Aan zijn verzamelde S.Cn. geeft de C.C. mondeling onderstaand bevel.

BEVEL.

1e. De vijand wijkt in ons vak in de richting van het Wilhelminakanaal. In het vak van het linker neven bataljon houdt de vijand het complex Baast bezet waardoor de voorwaartsche beweging van I-R.J. tot staan is gekomen.

2e. Onze compagnie versterkt met twee Sn. zw. mitrs. heeft opdracht op te rukken naar de Fransche baan en vandaar uit aan te vallen op Baast c.o., teneinde de vijandelijke weerstand, welke aan I-R.J. het verder voorwaarts gaan belet, op te ruimen.

3e. Uitvoering.

- a. *Aanvalsformatie*: drie vóórsectiën; van rechts naar links 1e S.; 2e S. en 3e S.
Elke vóórsectie 60 m. frontbreedte en \pm 40 m. diepte.
Tusschenruimte der sectiën 25 m.
Compagniesreserve: 4e sectie op 75 m. achter de 2e S.
- b. *Gereedstellen* ongeveer \pm 150 m. Oost van Groote Beerze, de li. vóórsectie met linker vleugel aan de Fransche baan wordt door mij op zijn plaats gebracht. (zie schets no. 2.)
- c. *Aanvalsrichting*: Kompasstand 48.
- d. *De aanval wordt ingezet* op mijn bevel. In snel tempo moet worden opgerukt naar de Groote Beerze, met behulp van mee te voeren en in het bed te werpen takkenbossen, c.q. fascines, moet dit watertje onverwijld worden overschreden waarna de vóórsectiën, zonder zich door elkaar te laten ophouden, zich in den snelsten gang op den vijand moeten werpen en hem buiten gevecht stellen.

4e. Sectiën zware mitrailleurs.

1e Sectie in stelling nabij en Zuid van de Fransche baan ongeveer 200 m. Oost van de Br. over de Groote Beerze in dezen weg.

2e Sectie in stelling ongeveer 100 m. Oost van de Br. over de Groote Beerze N.O. van Huis te Baast.

Vuuropening onmiddellijk na het innemen der aangewezen opstellingen op het aanvalsdoel en de aanval blijven steunen zoolang dit mogelijk is met het oog op de veiligheid der eigen troepen.

5e. Gevechtsbeveiliging.

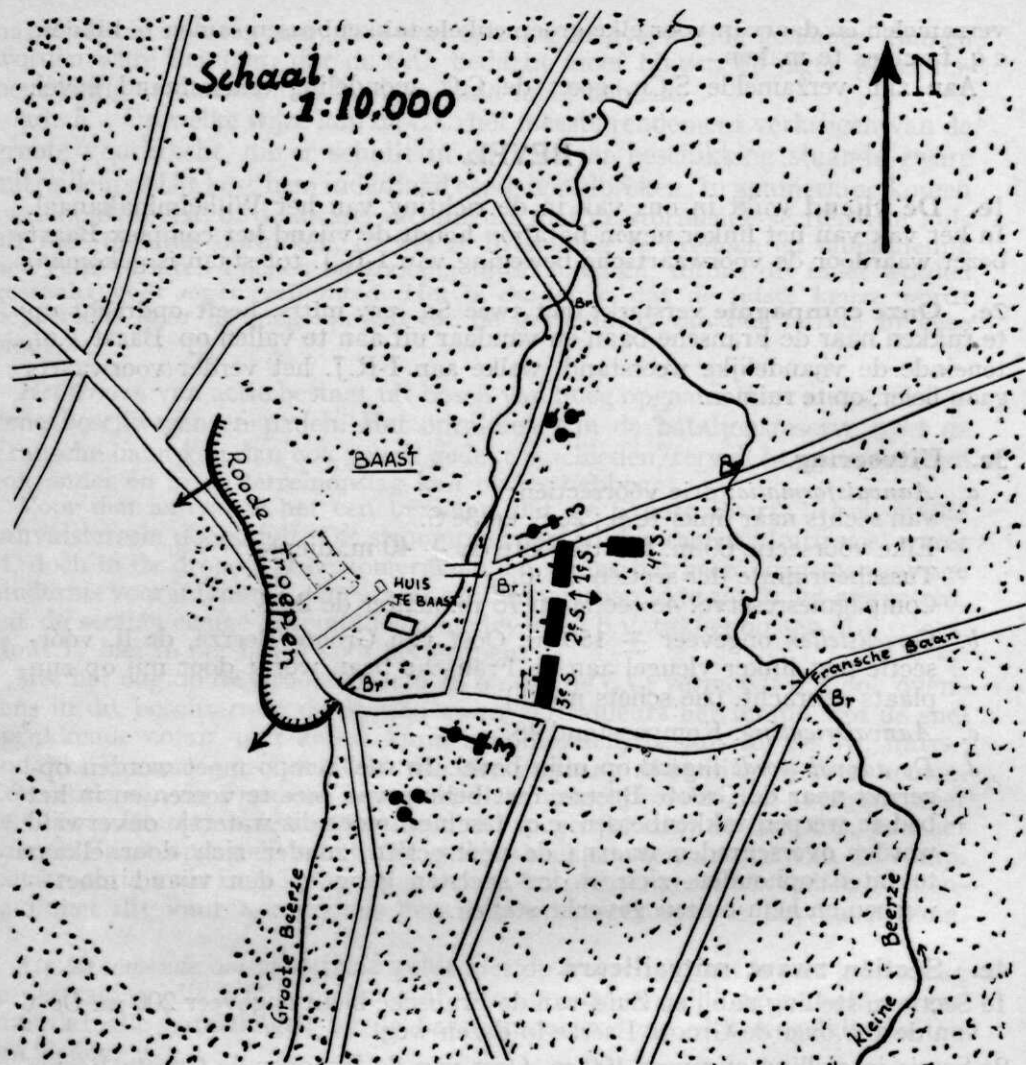
Op \pm 100 m. uitwaarts van elken vleugel der compagnie één patrouille onder een Kaderlid, uit te zenden door C-4e Sectie.

6e. Ik bevind mij tijdens den aanval nabij de 1e Sectie.

De Kapitein.

Mondeling aan de S.Cn.

(Schets nr. 2, zie blz. 234)

Schets nr. 2.

De versterkte 2e Compagnie gereedgesteld voor den aanval.

NIEUWE UITGAVEN

Kostwinnersvergoeding in gewone en bijzondere tijdsomstandigheden. Tweede Supplement. Uitgave N. Samsom N.V., Alphen aan den Rijn. Prijs f 0.90.

Deze uitgave bevat de nieuwe regeling der vergoeding aan ongetrouwen (R.V.O.), een aantal nieuwe ministerieele voorschriften en een tweede serie practijkvragen met antwoorden.

ARTILLERISTISCHE OPGAVEN

DOOR H. J. J. W. DÜRST BRITT

Majoor 2 R.A.

Beantwoording van Opgave No. 7 (zie blz. 200).

a. De hoofdrichting is kaarthoek 61,00; de kaarthoek naar de molen is voor het rechter stuk 36,40. De hoek tusschen beide richtingen is dus $6100 - 3640 = 2460 \text{ ‰}$. Het rechter stuk moet dus met een correctie groot $- 2460 \text{ ‰}$ op de molen richten; het commando daartoe luidt: rechter, molen, 39,40.

b. Het bepalen van het verband in de afdeeling omvat het bepalen van de onderlinge ligging van de nulpunten van de batterijen ten opzichte van één dier nulpunten, het brengen van het verband in de hoofdrichtingen van de batterijen en het bepalen van het onderlinge verschil in de hoogteligging van de batterijen (Zie noot 1 op blz. 37 R.B.M.A. IV, opgenomen bij de derde opgave van wijzigingen).

Voor het bepalen van het verband in de nulpunten gaat de terreinmeetdienst uit van het nulpunt van die batterij, waarvan de fout vermoedelijk het geringste is.

Ten opzichte van dit onnauwkeurige nulpunt worden de nulpunten van de andere batterijen bepaald, waardoor onderling verband in de onnauwkeurige nulpunten wordt verkregen.

De door den terreinmeetdienst opgegeven nulpunten dienen als uitgangspunt voor het verder afleiden van de gegevens voor de vuurleiding.

Het brengen van het verband in de hoofdrichtingen geschiedt door de hoofdrichtingen van de batterijen evenwijdig aan elkaar te brengen. Hiertoe worden door den terreinmeetdienst de hoofdrichtingen evenwijdig aan elkaar uitgezet. Indien de hoofdrichtingen reeds door personeel van de batterijen zijn uitgezet, controleert de terreinmeetdienst het evenwijdig loopen van deze hoofdrichtingen, daarbij uitgaande van de hoofdrichting van één dier batterijen. Voor het bepalen van het onderlinge verschil in de hoogteligging wordt op overeenkomstige wijze gehandeld als voor het bepalen van het verband in de nulpunten.

c. Zie hiervoor Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift pt. 227 en pt. 270.

Bij buizen met uitschakelbare vertraging (o.a. sb. No. 16 N.M.) wordt steeds ingeschoten met buisstelling versneld. Bij 15 hw. 1. 17, schietende met sb. No. 16, wordt in beginsel ingeschoten met dezelfde buisstelling als waarmee het uitwerkingsvuur zal worden afgegeven. Moet hiervan ter wille van de waarneembaarheid worden afgeweken, dan moet de schootstafel worden geraadpleegd. Het raadplegen van de schootstafel in dit laatste geval is noodig, omdat, ingevolge het vermeldde in pt. 1 op blz. 5 van de schootstafel voor den houwitsers van 15 1.17, bij gebruik van de ladingen 6, 7 en 8, een drachtsverschil bestaat tusschen de bg. vsn. en de bg. vtr., voorzien van de sb. No. 16, groot 50 meter.

d. Gezien het tijdstip, waarop het inschieten op het hulpdoel moet aanvangen, geeft de Afd. C. aan den afdeelingsofficier en aan den C. re. Bt. onmiddellijk het bevel voor het inschieten op het hulpdoel.

Vuurbevel (aan afd. officier).

Na 8.10 met rechter batterij inschieten op hulpdoel watertoren (coördinaten), bg.vsn., lad. 4, nauwkeurig afstand bepalen. Het inschieten moet geëindigd zijn uiterlijk te 8.40.

Vuurbevel (aan C. re. Bt.).

In afdeelingvuur inschieten op hulpdoel watertoren (coördinaten), bg.vsn., lad. 4.

Aangezien het doel ligt op een gemeten afstand van 4600 m moet het uitwerkingsvuur worden afgegeven met lading 4; volgens pt. 270 Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift geschiedt daarom het inschieten op het hulpdoel ook met lading 4.

Vervolgens ontwerpt de Afd. C. het vuurbevel voor het uitwerkingsvuur aan alle batterijen.

Het hulpdoel ligt op een gemeten afstand van 3700 m; de LS.₅₀ bedraagt op dien afstand 32 meter. De opgegeven nauwkeurigheid van de ligging van het doel bedraagt voor de lengte 100 meter.

Volgens pt. 278 Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift is de in rekening te brengen inschietfout $\frac{3}{4} \times LS_{50}$ uit de schootstafel (zie noot 1) of 24 meter en wordt bij het berekenen van de diepte van het onder vuur te nemen terrein geen grooter bedrag in rekening gebracht dan de helft van de maximum fout van de ligging van het doel (zie noot 2), dus 50 meter.

Aangezien de doeldiepte 50 meter bedraagt is de diepte van het onder vuur te nemen terrein dus:

$$\text{doeldiepte} + 2 \times \sqrt{\{(\text{inschietfout})^2 + (\text{fout doel})^2\}} \quad \text{of}$$

$$50 \text{ m} + 2 \times \sqrt{(24^2 + 50^2)} = 50 \text{ m} + 2 \times 55 \text{ m} = 160 \text{ m}.$$

De strooimaat is $3 \times LS_{50}$ uit de schootstafel (op 4600 m) of $3 \times 42 \text{ m} = 126 \text{ m}$. Teneinde met deze strooimaat een diepte van 160 m onder vuur te nemen moet op 2 afstanden worden gestrooid. Omdat bij gebruik van de normale strooimaat het vuur over een grotere diepte zou worden verdeeld dan noodig is, wordt de strooimaat verminderd tot 100 m. Daarom wordt gestrooid met 100 m 2 afstanden (zie laatste gedeelte pt. 278).

Volgens pt. 276 Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift wordt het vuur aan beide zijden verbreed met $\frac{3}{100}$ van den afstand of op den gemeten afstand tot het doel met $3 \times 4,6 \text{ m} = 14 \text{ m}$.

Voor de breedte is de nauwkeurigheid van de ligging van het doel 30 meter; overeenkomstig pt. 278 noot 2 wordt geen grooter bedrag in rekening gebracht dan $\frac{1}{2} \times 30 \text{ m} = 15 \text{ meter}$.

In het vuurbevel zal nu worden opgenomen, dat het vuur verbreed moet worden met $\sqrt{(14^2 + 15^2)} = 20 \text{ m}$.

Het terrein, dat nu onder vuur moet worden genomen, heeft een diepte van 200 m en een breedte van $120 + 2 \times 20 = 160 \text{ m}$; de oppervlakte bedraagt dus 3,2 ha.

Aangezien niet voldaan wordt aan den eisch uit pt. 359 Voorloopige Wijzi-

gingen Schietvoorschrift, dat het uitwerkingsvuur op één afstand kan worden afgegeven, moet gehandeld worden overeenkomstig pt. 361.

Per uur en per ha. moet voor het neutraliseeren tenminste gerekend worden op 40 schoten van 15 hw., zoodat in dit geval dus noodig zijn tenminste $3,2 \times 40 = 128$ schoten. Aangezien in de lengte de schoten, welke in het spreidingsbeeld vallen in de strooken van 7 en 2%, op den kortsten (versten) afstand vóór (achter) deze oppervlakte vallen, terwijl, doordat gestrooid wordt met 100 m, doch $3 \times LS_{50}$ 126 m bedraagt, dit eveneens het geval is met een klein gedeelte van de schoten, welke in de strook van 16% vallen, moet, ten einde op de berekende oppervlakte tenminste deze vuurdichtheid te verkrijgen, het aantal schoten worden vermeerderd met $\pm 15\%$ of ± 20 schoten, zoodat het totaal tenminste wordt 148 schoten.

De afdeeling 15 hw.1.17 bestaat uit 2 batterijen, zoodat per vuurmond in één uur moeten worden verschoten $\frac{148}{8} = \pm 19$ schoten.

De grootste vuursnelheid tot 5 minuten bedraagt voor 15 hw.1.17 per stuk en per minuut $2\frac{1}{2}$ (zie pt. 351); aangezien op 2 afstanden wordt gestrooid, waardoor tijdens het uitwerkingsvuur veranderingen in den stand der richtmiddelen moeten worden aangebracht, wordt de vuursnelheid gesteld op tempo 2.

De 19 schoten per vuurmond kunnen dus worden afgegeven in $\frac{19}{2}$ afgerond 10 minuten, waarbij door de afdeeling iets meer wordt verschoten dan 148 schoten, hetgeen geen bezwaar is, aangezien deze hoeveelheid tenminste moet worden verschoten.

Volgens punt 361 wordt het vuur afgegeven in vuurstooten van 2 tot 7 minuten, afhankelijk van het kaliber, met rustpoozen tusschen de vuurstooten in den regel groot 15 tot 30 minuten. De vuurstooten kunnen dus bijv. worden afgegeven van U tot U + 3, van U + 18 tot U + 20, van U + 40 tot U + 43 en van U + 58 tot U + 60.

Aangezien de afdeelingsofficier de rechter batterij ook voor de breedte inschiet op het hulpdoel en de Cw_{100} bij dat inschieten klein is (2‰), waardoor het inschieten voor de breedte voldoende nauwkeurig kan plaats vinden, laat de Afd. C. alleen de linker batterij het vuur zijdelings regelen. Omdat bij 15 hw.1.17 geen tijdbuizen beschikbaar zijn en s. projectielen op den afstand van het doel niet zichtbaar zijn, laat de Afd. C. het vuur zijdelings regelen in de richting van het doel, doch 500 m dichterbij.

Vuurbevel (aan alle batterijen).

Van 9.00 tot 9.03, van 9.18 tot 9.20, van 9.40 tot 9.43 en van 9.58 tot 10.00 uitwerkingsvuur op artillerie 14,20—67,75, breed 120 m, bg.vsn., lad. 4; vuur verbreedten met 20 m, strooien met 100 m 2 afstanden, tempo 2, re.Bt. leidt; afstand volgt. Vooraf op mijn bevel li. Bt. vuur zijdelings regelen richting doel doch 500 m dichterbij.

De doeldiepte is niet opgegeven in het vuurbevel; de halve doeldiepte wordt door den Afd. C. verwerkt bij den op te geven afstand tot het artilleriedoel.

e. De Cw_{100} bedraagt $+\frac{30}{3,7^2} = +2\text{‰}$; de $\frac{W}{S}$ bedraagt $\frac{22}{37} = 0.6$

Door den afdeelingsofficier wordt een doorlopende verbinding gevraagd met den Bt. O. van de rechter batterij.

Commando

	<i>waarneming</i>
Afd. vuur, hr. 120 mi, th + 3, re.bg.vsn., lad. 4, 3700, vn	10 ‰ re. ?
bt. 6 meer, vn.	+
bt. 4 mi., 3500, vn.	—
bt. 2 meer, 3600, vn.	+
vn.	+
bt. 2 mi., 3500, vn.	—
bt. 1 meer, 3550, gr. van 3 s., vn.	+ — +
gr. van 3 s., vn.	— + +

Melding.

Aan C.re.Bt.: hulpdoel watertoren, afstand 3550, th + 3; rechter stuk staat op den watertoren, de batterij staat met evenwijdige richtlijnen. (Zie voor wat betreft de melding R.B.M.A. IV pt. 55 en 56 en voor wat betreft de evenwijdige richtlijnen Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift pt. 276). De uitkomst van het inschieten voor de lengte wordt daarna door C.re.Bt. gemeld aan den Afd. C.

f. Aangezien het verschil in afstand tot het doel en hulpdoel meer bedraagt dan 500 m, moet het verschil in geschoten en gemeten afstand tot het hulpdoel procentsgewijze worden toegepast voor den afstand tot het doel (Zie pt. 275). Het gevonden verschil in geschoten en gemeten afstand tot het hulpdoel bedraagt — 150 m of in procenten $\frac{150}{37} = -4\%$.

Op den afstand tot het doel wordt dit verschil dus $-4 \times 46m = -184$ m.

Aangezien het doel 50 m diep is, moet een bijzondere correctie voor de lengte worden aangebracht groot + 25 m. De afstand a, welken de Afd. C. meldt aan C.re.Bt. voor het artilleriedoel is dus 4600 m — 184 m + 25 m, afgerond 4450 m.

g. Het C. van C.re.Bt. voor het uitwerkingsvuur zal nu luiden: bt. 68 mi, 3 w., 1 oml., nml., 4500, snv. 1½ min., to. 2, 2 a., sp. 100 m tg., brc.

Toelichting.

De vleugel van rechts van het niet verbreedde doel ligt 65 ‰ rechts van de watertoren; aangezien het vuur wordt verbreed met 20 m, waardoor de doelbreedte 160 m wordt, is de bijzondere correctie o. Het verschil in cd. voor hulpdoel en doel bedraagt — 3 ‰; volgens pt. 276 moet hiermede worden rekening gehouden, hetgeen door den Bt. C. geschiedt.

Het artilleriedoel ligt 5 m hooger dan de batterij; $\frac{1}{16}^\circ$ verplaatst het trefpunt op 4500 m in hoogte 2,9 m, zoodat de terreinhoek bedraagt + 2 ‰, noodig is dus 1 omlaag. Niet laden wordt gecommandeerd, aangezien is aangenomen, dat de artilleristische afstand tot het doel aan de rechter batterij is gemeld eenigen tijd, voordat het uitwerkingsvuur zal worden afgegeven.

Voor het toepassen van de breedtecorrectiën bij overgang naar het doel wordt verwezen naar R.B.M.A. IV blz. 4, noot I.

Vervolg Bespreking Voorloopige Wijzigingen in het Schietvoorschrift voor de Bereden- en Stelling-Artillerie (Zie blz. 200).

IV. Tegenvoorbereidingsvuur.

De regeling van het tegenvoorbereidingsvuur wijkt af van hetgeen tot nu toe was voorgeschreven in het hoofdstuk „Opmerkingen omtrent de wijze

van vuren en het gebruik van de vuursoorten". In dit laatstgenoemde hoofdstuk was bepaald, dat het vuur niet over groote oppervlakten moest worden verspreid, doch worden beperkt tot smalle fronten en geringe diepte, terwijl, indien tegenvoorbereidingsvuur moest worden afgegeven op een terreingedeelte van groote uitgestrektheid, niet het geheele terrein moest worden onder vuur genomen, doch in dit terreingedeelte op eenige plaatsen, in breedte en diepte verspreid, tegenvoorbereidingsvuren moesten worden gelegd als in het begin omschreven. Deze regeling was in strijd met het bepaalde in de *Gev. Handl. Dl. I. In de *Gev. Handl. Dl. I pt. 22 is aangegeven, dat de bedoeling van het tegenvoorbereidingsvuur is de aanvalstroepen tijdens hun gereedstelling zooveel mogelijk verliezen toe te brengen en daardoor de aanvalsformatie te desorganiseeren. In de *Gev. Handl. Dl. I pt. 208 is vermeld, dat er naar moet worden gestreefd het tegenvoorbereidingsvuur een diepte te geven van tenminste 500 m. Daarbij verdient het de voorkeur het artillerievuur te concentreeren op enkele terreingedeelten, welke daarvoor het meest in aanmerking komen, waardoor als het ware gaten worden geslagen in 's vijands aanvalsformatie. Een toelichting op de regeling van tegenvoorbereidingsvuren en stormvuren heeft de Veldleger-Artilleriecommandant uitgegeven in een brief van 16 Februari '40 No. 138 G.***

Gewenschte desorganisatie van den aanval wordt niet bereikt door het vernietigen van troepen ter sterkte van 1 à 2 sectiën infanterie, welke vervangen kunnen worden uit de compagniesreserve of door het vernietigen van een vóórcompagnie, welke vervangen kan worden uit de bataljonsreserve, doch door gelijktijdig de voorcompagnieën en bataljonsreserves groote verliezen toe te brengen, aangezien het aanvullen van deze troepen uit de regimentreserves minder eenvoudig en tijdroovender is. Juist met het oog op de noodzakelijkheid ook de bataljonsreserves in het tegenvoorbereidingsvuur op te nemen is daarom bepaald in de *Gev. Handl.*, dat dit vuur een diepte moet hebben van tenminste 500 m. In verband met het bovenstaande is het duidelijk, dat het tegenvoorbereidingsvuur een zekere minimum breedte moet hebben, omdat de bataljonsreserves van een geheel bataljon daarin moeten liggen.

De regeling van het tegenvoorbereidingsvuur in de Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift is thans aangepast aan de *Gev. Handl.*

In pt. 367 is bepaald, dat op elk doel gedurende 10 minuten ononderbroken wordt gevuld, waarbij zoo mogelijk een vuurdichtheid moet worden bereikt van

140	schoten	van	7	veld,	òf
80	„	„	10	veld,	12 hw. en 12 1.St., òf
40	„	„	15	hw.	

In 10 minuten kan een afdeeling van 7 veld met bg. vml. volgens pt. 351 afgeven $3 \text{ (batterijen)} \times 4 \text{ (stukken)} \times 6 \text{ (tempo)} \times 10 \text{ (minuten)} = 720$ schoten, zoodat door deze afdeeling bij een tegenvoorbereidingsvuur $\frac{720}{140} = \pm 5$ ha onder vuur kan worden genomen, dus bijv. een terreinstrook van 200 bij 250 meter.

Voor een tegenvoorbereidingsvuur, dat, indien voldoende afdeelingen beschikbaar zijn, een oppervlakte kan hebben van 16 à 25 ha, wordt de te bevuren terreinstrook in de breedte en diepte verdeeld in verschillende doelen, welke in den regel ieder aan één afdeeling worden toegewezen. Volgens pt. 370 wordt door elke afdeeling bij het tegenvoorbereidingsvuur veelal op 2 af-

standen gevuurd. Teneinde de gewenschte diepte van het tegenvoorbereidingsvuur van 500 m te verkrijgen, zal daartoe de terreinstrook in de diepte in tweeën moeten worden gedeeld en elk deel aan een andere afdeeling moeten worden toegewezen. In pt. 370 is tevens aangegeven, dat het opgegeven doel niet wordt verbreed en niet verdiept; nauwkeurige aansluiting van de verschillende vuren is hierbij niet noodig.

De wijze van afgeven van het tegenvoorbereidingsvuur is aangegeven in pt. 368, de te bezigen buisstelling in pt. 369.

V. Stormvuren en andere afsluitingsvuren.

In het oude hoofdstuk „Opmerkingen omtrent de wijze van vuren en het gebruik van de vuursoorten” waren deze vuren behandeld onder het hoofdstuk „Afsluitingsvuren”.

Hieronder werden verstaan stilliggende (hieronder mede te begrijpen de stormvuren) en begeleidende afsluitingsvuren. De begeleidende afsluitingsvuren zijn in de Voorloopige Wijzigingen Schietvoorschrift in hoofdstuk V niet meer opgenomen, doch worden afzonderlijk vermeld in hoofdstuk XI „De Vuurwals”.

In pt. 371 is voorgeschreven, dat de gegevens voor het stormvuur zoo eenigszins mogelijk door inschieten moeten worden bepaald.

De gegevens vermeld in pt. 372 komen overeen met de reeds verstrekte gegevens; de gegevens vermeld in pt. 373 volgen uit die van pt. 372. Bijv. door een batterij van 7 veld worden, vurende met een vuursnelheid tempo 6, per minuut afgegeven 24 schoten, zoodat de breedte van het stormvuur bedraagt $12 \times 15 = 180$ meter. Hieruit blijkt, dat de in pt. 373 vermelde maximum breedte van 200 m bij 7 veld feitelijk iets te groot is, waarom het, bovendien om de redenen, aangegeven in het slot van pt. 373, aanbeveling verdient de aangegeven maximum frontbreedten eenigszins te verkleinen. Dit moet in ieder geval, indien de LS₅₀ grooter is dan ± 40 m, aangezien bij grotere LS₅₀ de schoten zich over grotere diepte verspreiden, waardoor de vuurdichtheid geringer wordt.

In pt. 374 worden aanwijzingen gegeven voor de waarneming van het stormvuur, terwijl zooals reeds was bepaald, indien inschieten niet mogelijk is geweest, het vuur in geen geval mag aanvangen op korteren afstand dan 400 m vóór de eigen voorste troepen.

NIEUWE UITGAVEN

Die Deutsche Luftfahrt, Herausgegeben von Dr. HEINZ Orlovius und Ing. RICHARD SCHULZ, Uitg. *Naturkunde und Technik Verlag Fritz Knapp*, Frankfurt/M.

Een overzicht, waarin op uitgebreide wijze en aan de hand van verschillende officieele gegevens, melding wordt gemaakt van de gebeurtenissen betreffende de Deutsche luchtvaart in het jaar 1939. Het boek bevat o.a. opstellen over de organisatie van de luchtmacht, luchtverdedigingszone West, het luchtwapen in de Sudetenkwesie, Bohemen en Moravië, alsmede de O.K.W. berichten den Poolschen Veldtocht betreffende.

J. S. Z.

DE LUCHTOORLOG: ENKELE FEITEN EN COMMENTAREN

DOOR JOHN SIDNEY ZODIJ.

Wel zeer zwaar heeft Denemarken moeten boeten voor de stelselmatige verwaarloozing van zijn nationale defensie, die sinds het einde van den Wereldoorlog tot op den huidigen dag consequent is doorgevoerd. Weliswaar zijn de laatste maanden nog enkele pogingen in het werk gesteld om de situatie ietwat gunstiger te doen schijnen en zoo heeft, om een voorbeeld te noemen, de Deensche Regeering op 2 Februari van dit jaar besloten, om onder den druk der omstandigheden, over te gaan tot doorvoering van een nieuw defensieprogramma, dat — om te spreken met de woorden van het grootste Deensche dagblad „Politiken” — zijn weerga in de geschiedenis van het land niet vindt. Er werd een suppletoire begroting opgesteld, waardoor de defensieuitgaven de 200 miljoen Deensche Kronen belangrijk zouden overschrijden. De vloot zou met een aantal kleine kustvaartuigen en motorbooten worden uitgebreid, verder werden in het buitenland aangekocht 48 militaire vliegtuigen n.l. 24 bommenwerpers en 24 jachtvliegtuigen. Tevens omvatte het programma o.a. den aankoop van 2000 machinegeweren van het zg. Suomi-type, dat in den Finsch—Russischen oorlog zulke uitzonderlijk gunstige resultaten heeft opgeleverd. Ofschoon het land een strategische sleutelpositie van de eerste orde inneemt en bij de verdediging met betrekkelijk eenvoudige middelen veel te bereiken zou zijn geweest, heeft men dit verzuimd en de regeeringen, die dit bewust hebben toegelaten, moeten zich, zeker nu, de consequenties van een en ander bewust geworden zijn.

Het Deensche luchtwapen.

Laat ons eerst het Deensche luchtwapen, zijn organisatie en potentieel e.d. nader belichten. Uit de nadere bestudeering van de ons ten dienste staande gegevens, blijkt, dat het oorlogspotentieel van het luchtwapen uiterst gering moet zijn. Men zou er thans de beschikking hebben gehad over ongeveer 200 vliegtuigen, waarvan minder dan de helft geschikt is, om in een modernen luchtoorlog dienst te doen. Het personeel van het Deensche luchtwapen, dat in twee deelen n.l. leger en marineeenheden gesplitst is, bestaat uit 875 officieren, onder-officieren en manschappen. Een materiele reserve van eenige beteekenis, of in een juiste verhouding van de voor den luchtkrijg beschikbare toestellen was o.i. in zeer onvoldoende mate aanwezig. Met het personeel was het weinig anders gesteld. Er is in Denemarken één Staatsvliegtuigenfabriek, waar thans o.a. Fokker D 21 jagers en Fokker G 1 jachtkruisers in licentie worden gebouwd. Verder zijn er twee kleine sportvliegtuigenfabriekjes in de buurt van Kopenhagen n.l. een licentiefabriek van de Piper sportvliegtuigenfabriek en de zeer jonge particuliere onderneming Skandinavisk Aeroindustri A.B. te Kastrup bij Kopenhagen, welke fabriek eveneens slechts sportvliegtuigen in zeer bescheiden mate, vervaardigde.

De Deensche Staatsvliegtuigenfabriek is op 28 Januari 1939 uitgebreid, waarmede een bedrag van 1 miljoen Deensche Kronen gemoeid was. Of deze uitbreiding inmiddels reeds voltooid is, waardoor een grootere productiecapaciteit mogelijk zou worden, is niet bekend.

De eenheden, welke voor samenwerking met het leger bestemd waren, bestaan uit een Zeelandsche en een Jutlandsche luchtvaartafdeeling. De Zeelandsche afd. omvatte een verkennersgroep, een verkenners- tevens bombardeergroep, een jachtgroep en een ballonpark. De Jutlandsche bestaat uit een jachtgroep en een verkennersgroep. De Marine luchtstrijdkrachten waren verdeeld in een zeeverkennergroep, een jachtgroep (landvliegtuigen) en een torpedo- of bombardeergroep. Over de tactische samenstelling van het luchtwapen is in de Deensche vakpers vaak heftig met de pen gestreden, maar het land was nu eenmaal gehandicapt door de uiterst bescheiden middelen, welke voor dergelijke doeleinden ter beschikking werden gesteld. De jagers waren Bristol „Buldoggs”, Gloster „Gaunlets”, Hawker „Nimrods”, Fokker D 21 en Fokker G 1. Het verkenningsmaterieel bestond uit Fokker C V-E, het gevechtsmaterieel uit Fokker C v-E (!) Fairey P 4/34, de marinevliegtuigen uit Heinkel He 8 en Hawker „Dantorp”. Denemarken beschikte niet over eigen constructies van beteekenis, zoodat als gevolg hiervan een bloeiende nationale vliegtuigindustrie niet mogelijk was en men zich tot licentiebouw moest beperken. Het meeste materieel werd direct uit het buitenland betrokken. Men beschikte over 6 landvliegvelden en 3 vlieghavens, resp. Kastrup bij Kopenhagen, Klaevermarksvej, Lundstoft, Ringsted, Tondern en Vaerloese; Agnö, Amagar en Ringsted.

Het Deensche luchtafweermaterieel bestaat uit Madsen 2 cm en 7,5 cm Vickers. Het leger beschikte over 8 gemotoriseerde luchtafweerbatterijen, waarbij ingedeeld kanonnen, mitrailleurs, zoeklichten en luistertoestellen. De luchtafweerbewapening van infanterie en cavalerie was vrij modern te noemen. De marine beschikte voorts over 8 luchtafweerbatterijen voor de kustartillerie. Verder was er een vrijwillige luchtwacht, luisterdienst onder militaire leiding. Tot zoover deze gegevens het luchtwapen betreffende, die ons, ook op dit gebied, geen hoogen dunk geven, van hetgeen daar te lande is tot stand gebracht. Dat men, ondanks den dreigenden toestand en de zich steeds toespitsende verhoudingen, het niet noodig heeft geoordeeld, tot mobilisatie over te gaan, voltooit ons oordeel, dat zich slechts tot een gevoel van medelijden moet beperken.

Het Noorsche luchtwapen.

Eenigszins anders is de toestand in Noorwegen, dat niet in een dergelijke mate als Denemarken aan de verwaarloozing van zijn vitale defensiebelangen heeft medegedaan en waar vooral den laatsten tijd wel het een en ander tot stand is gekomen. Dat een en ander niet zonder belang is, bewijst wel de dappere weerstand, die de Noorsche troepen overal bieden. Over het Noorsche luchtwapen zijn volgende gegevens te vermelden.

Ook daar weer leger- en marine- eenheden. De voor samenwerking met de landmacht bestemde eenheden bestaan uit 4 verkenningsgroepen, 4 jachtgroepen (plus 2 in oprichting), 1 gevechtsgroep, 1 vliegschool alsmede een vliegtuigenfabriek, die eigenlijk niet veel meer dan reparatiewerkplaats is. De marineluchtstrijdkrachten bestaan uit 4 verkenningsgroepen, 2 jachtgroepen, 2 lichte gevechtsgroepen, 1 opleidingscentrum, 1 fabriek. In het „Jahrbuch der Luftfahrt” staat voor de sterkte aangegeven 86 legervliegtuigen,

Enkele Messerschmidt Bf 109 jagers op een vlucht naar gesignaleerde tegenstanders.

92 marinevliegtuigen, 22 reserve toestellen. Uit den aard der gewijzigde omstandigheden kan men hieraan thans geen waarde meer hechten en schatten wij de totale sterkte op 275 toestellen, daar inmiddels verschillende bestellingen van buitenlandsch (Italiaansch en Amerikaansch) materieel zijn afgeleverd. Noorwegen beschikt niet over een eigen nationale vliegtuigenproductie van eenige beteekenis. Het personeel bestaat uit 500 officieren, onderofficieren en minderen. Het materieel bestaat uit Gloster „Gladiators”, Hawker „Furys”, Fokker C v-E en Caproni 310, terwijl eenige series Fiat CR 42 jagers zijn afgeleverd, alsmede (naar wij meenen) een aantal Brewster verkenners. Het marine-materieel bestond uit Horten M.F. 11 (een nationale constructie), Douglas DF 2C en Heinkel He 115.

De beschikbare landvlieghavens waren: Bergen, Oslo (Kjeller), Lillestroem en Vaernes, marinebases waren gevestigd te Bergen, Kristiansand, Horten en Tromsø. De luchtafweer was zeer zwak in verhouding met de te verdedigen vitale centra en bestaat uit slechts 3 Btn. 7,5 cm Kongberg kanonnen en 2 cm Masden, aangevuld met een zoeklichten- en luistercompagnie.

Het is waarschijnlijk, dat tijdens de Finsche campagne de hierboven voor beide landen geschetste verhoudingen zich eenigszins hebben gewijzigd. Zoo weten wij, dat Finland vooral uit Noorwegen veel luchtafweer en vliegtuigmaterieel met het bijbehorende personeel heeft ontvangen.

De operaties in Scandinavië en het luchtwapen.

Het is op het moment, waarop deze regelen worden geschreven, nog niet mogelijk een eenigszins behoorlijk gedocumenteerd overzicht te geven over de krijgsgesbeurtenissen in het Noorden.

Dat de wederzijdsche luchtstrijdkrachten ook hier een voorname rol hebben gespeeld en nog zullen spelen, staat onomstootelijk vast. De Duitschers hebben met hun Junkers Ju 52 transportvliegtuigen, die 25 volledig bewapende militairen kunnen vervoeren een aantal — sommige berichten spreken van 10.000 — militairen naar de voornaamste bereikbare Noorsche vitale punten gevoerd en door de bezetting van Denemarken zijn zij nog dagelijks in staat,

betrekkelijk groote eenheden via den luchtweg te verplaatsen. Een dergelijke manoeuvre hebben we reeds eerder in de krijgsgeschiedenis medegemaakt, toen Duitschland het in vollen vreedstijd klaar speelde enkele duizenden personen, behoorende tot het in Spanje vechtende Condor-legioen in Ju 52 vliegtuigen van Zuid-Duitschland over Zwitserland en Frankrijk naar de nationaal-Spaansche bases te zenden, terwijl reeds eerder groote contingenten nationaal-Spaansche troepen van Marokko naar Spanje per Ju 52 vervoerd werden en eveneens een aantal technici door de lucht van Duitschland naar Spanje getransporteerd is. Op veel uitgebreidere schaal vond het militair luchtvervoer thans plaats. Dat Duitsche troepen in het begin der invasie met zulk een verbluffende snelheid overal opraden was in niet geringe mate, aan de ijlings aangevoerde lucht-infanterie te danken.

Overigens is de situatie daar nog volkomen in het duister gehuld en het eenige, wat bekend werd is, dat Duitsche bommenwerpers de voornaamste Noorsche luchtbases hebben getracht te vernielen. De bases der militaire luchtmacht nabij Lillestroem is bv. geheel vernield, alhoewel het den Noren gelukt moet zijn verschillende van hun toestellen in veiligheid te stellen. De marinebases Horten, die zeer goed is geoutilleerd, doch die slechts geschikt is voor een niet te groot aantal watervliegtuigen, zou in Duitsche handen gevallen zijn. Of de zich daar bevindende Noorsche toestellen naar elders zijn in veiligheid gebracht is één der vele open vragen van het moment. De bases te Bergen en Tromsø zouden volkomen vernield zijn. Voor zoover mogelijk hebben de Noorsche luchtstrijdkrachten dapperen tegenstand geboden, doch alhoewel enkele successen vermeld worden, is de overmacht te groot om van beslissenden invloed te kunnen zijn.

Lucht-strategisch staan alle partijen hier gelijk ongunstig. De woeste, rotsachtige bodem van Noorwegen laat geen plaats over voor geïmproviseerde vliegbases, zooals die tijdens de Poolse campagne overal in haast werden opgericht. De vlieghaven Oslo-Kjeller (waar zich o.a. nog een K.L.M. machine bevindt), die in de rotsen is uitgehakt, schijnt zwaar beschadigd en haar waarde is o.i. zeer problematisch. De eenige mogelijkheid voor het inrichten van geïmproviseerde bases voor de luchtstrijdkrachten bieden de talloze fjorden en uit den aard der zaak heeft de land-luchtmacht hier een zeer beperkte taak te vervullen. De Britsche luchtmacht van haar kant bepaalde zich hoofdzakelijk tot de bescherming tegen aanvallen vanuit de lucht van de geweldige Geallieerde vloot-eenheden, die zich direct noordwaarts begaven en hierbij schijnt gebruik gemaakt te zijn van één of meer vliegtuigmoeder- of vliegtuigdekschepen. In verhouding tot het geheel konden deze schepen natuurlijk niet alle benodigde eenheden leveren en zal tevens een groot aantal toestellen van de Schotsche bases aan de operaties hebben deelgenomen. Hierbij heeft men natuurlijk het nadeel van de betrekkelijk beperkte actieradius, daar het gevechtstooneel zich thans tot enkele duizenden kilometers van de thuisbases heeft uitgestrekt en de toestellen slechts een beperkten tijd aan de werkelijke bescherming, aan verkennings- en bombardeeropdrachten kunnen wijden. Overigens moet men zich van de practische actie-radius van de moderne gevechtstoestellen geen al te geringe voorstelling maken, gezien de afstanden, die door Britsche en Duitsche eenheden gedurende verkenningsacties boven Berlijn, Polen, Tsjechië en Oostenrijk eenerzijds en boven de Noordzee en Zuidwest Frankrijk anderzijds zijn afgelegd. De berichten, als zouden boven het Skagerrak ruim 1000 Duitsche en 800 Britsche machines slaags zijn geweest, lijken ons zeer onwaarschijnlijk, aangezien geen der beide partijen in

Wellington bommenwerpers in formatievlucht.

dit stadium van den oorlog een dergelijk aantal toestellen, zonder daarbij directe en beslissende tactische voordeelen te behalen, in de waagschaal zou stellen. De Duitschers van hun kant maken nu dagelijks vluchten in kleine groepen van 5 tot 12 vliegtuigen boven Noorsch gebied, waarbij bombardements- en verkenningsopdrachten worden uitgevoerd, teneinde de Noorsche weerstand te breken, voordat Geallieerde troepen op groote schaal zullen zijn gearriveerd. Deze hulp is toegezegd en gedeeltelijk reeds aanwezig. Aanvullingen zullen ongetwijfeld binnen den kortst mogelijken tijd te verwachten zijn, doch een en ander blijft in dit stadium van den oorlog een uiterst gecompliceerde en kwetsbare maritieme handeling, die in nauwe samenwerking met de verkennings- en aanvalsorganen van de voor samenwerking met de zeestrijdkrachten bestemde vliegtuigeskaders zal worden doorgevoerd. Ofschoon, op dit moment, over de vooruitzichten van het Noordelijk krijgstoneel weinig of niets te zeggen is, zijn er nu al twee belangrijke militaire aspecten, die zich aan den horizon afteekenen:

a. de Geallieerden kregen een buitengewoon gevoelige les, doordat zij totnogtoe verzuimd hebben aan het wapen der lucht-infanterie die aandacht te besteden, die dit toekomt en waardoor de Duitschers in staat geweest zijn enkele militaire handelingen met ongekende snelheid en beslistheid te volbrengen. Was de geografische gesteldheid in Noorwegen bv. gelijk deze in het nabije Zweden is, dan zouden zich binnen enkele dagen overal kleine detachementen luchtinfanterie bevinden, die tot taak zouden hebben, door een zelfstandige actie het land tot overgave te dwingen en de troepen der tegenstanders in den rug aan te vallen, in afwachting van de komst van de gepantserde en gemotoriseerde eenheden. De ravitailleering dezer troepen is ondanks eventueelen weerstand, via den luchtweg zeer goed mogelijk, getuige o.a. de op dit gebied tijdens de Abessijnsche campagne opgedane ervaringen.

b. De Duitschers van hun kant zijn strategisch zeer kwetsbaar, doordat zij een dergelijke actie begonnen, zonder daarbij op een voldoende maritieme overmacht te kunnen rekenen. Hierdoor wordt de toch reeds zwaar belaste

luchtmacht gedwongen een deel der troepentransporten voor haar rekening te nemen. De Duitsche troepentransportvliegtuigen zijn niet overmatig snel (225 tot 265 km/u) en zeer kwetsbaar, waardoor steeds een aantal begeleidende jagers (twee-zitter jagers!) tegen onverhoedsche aanvallen moet waken.

Overigens gelooven wij niet, dat de uiteindelijke afloop van de krijgshandelingen in het Noorden beslissend zijn voor dezen oorlog, alhoewel ook hier het moreel van het achterland een duchtig woordje mee zal spreken.

Het Westelijke oorlogstooneel.

Ook in het Westen teekent zich een verscherpte strijd in de lucht duidelijk af. De Duitschers volbrachten enkele aanvallen op Scapa Flow en de Shetland eilanden, terwijl enkele geconvooierde handelseenheden eveneens met bommen werden bestookt. De Engelschen van hun kant lieten zich evenmin onbetuigd en vielen Helgoland, Sylt en Wilhelmshaven aan. De resultaten van al deze door de wederzijdsche propagandadiensten sterk opgeblazen aanvallen kunnen in enkele woorden worden samengevat: het succes was nihil of wel uiterst matig. Weliswaar werden enkele Engelsche vlooteenheden door bommen, die in de nabijheid ontploften, beschadigd en schijnen ook enkele Duitsche militaire objecten te zijn getroffen, doch van een „tot zinken brengen” van vijandelijke eenheden of van een „vernietiging van vijandelijke vloot en/of luchtbases” schijnt geen sprake te zijn. De aanvallende vliegtuigen moeten over het algemeen zeer hoog vliegen, willen zij overdag een aanval wagen, waarbij in deze omstandigheden het verrassende element wel in de meeste omstandigheden uitgesloten zal zijn; valt men des nachts aan, dan kan uiteraard lager worden gevlogen, doch moet de handeling uiterst snel geschieden, wil men voorkomen, dat de zoeklichten vat op de eenheden krijgen. Gezien de tot in de perfectie doorgevoerde verduisteringen, zal het een ieder duidelijk zijn, dat men alle reden heeft aan de eclatante successen, die steeds gemeld worden, te twijfelen en ze met een korreltje zout te genieten.

Uit statistieken, die hierover zijn samengesteld, is voorts komen vast te staan, dat het luchtwapen niet (zoals sommige theoretici meenden te kunnen voorspellen) in staat is een gedeelte van de taak der marine over te nemen. Het percentage van de door luchtbombardementen beschadigde of tot zinken gebrachte schepen in verhouding met de door duikboothandelingen veroorzaakte schade toont dit overduidelijk aan.

Inmiddels zijn door de Geallieerden, nu ook de nieuwste typen Amerikaanse vliegtuigen voor export zijn vrijgegeven, een aantal belangwekkende aanvullende orders gegeven, waarop wij wellicht t.z.t. nog terugkomen.

De nieuwste typen Engelsche jachtvliegtuigen, waarvan nog geen bijzonderheden zijn bekend gemaakt, zouden tijdens de jongste krijgshandelingen in beperkte mate zijn ingezet. Frankrijk heeft eveneens nieuwe bestellingen op vliegtuigmaterieel in de V.S. gegeven. Het land heeft een nieuw type Morane jager in serie productie genomen. De productiecapaciteit der Fransche vliegtuigindustrie breidt zich snel uit, zij bedraagt thans reeds 400 toestellen per maand. Een nieuwe, geheel ondergrondse fabriek is gereedgekomen en zal nog deze maand in gebruik worden genomen. De nog snellere, enigszins gewijzigde Spitfires en Hurricanes zijn thans in Frankrijk aangekomen. Tot deze opsomming van droge feiten, welke slechts enkele zijn uit een overstelpende hoeveelheid, willen we ons dit keer beperken.

DE GESCHIEDENIS VAN DEN OORLOG

VI

DE STRIJD IN NOORWEGEN

Zonder in te gaan op de beweegredenen van wat wij kunnen noemen „*De Scandinavische Verrassing*”, welke leidde tot het bezetten van Denemarken en het overrompelen van de belangrijkste Noorsche havenplaatsen door de Duitschers, vallen hierbij twee omstandigheden op zuiver militair technische gronden moeilijk weg te praten:

- 1e. Voor het vormen van een nieuw operatiegebied in het weinig toegankelijke Noorwegen, waaraan uit den aard der zaak groote risico's zijn verbonden, moet de Duitse overheid politieke en economische redenen zwaarder hebben laten gelden dan bloot militair strategische overwegingen.
- 2e. Deze Duitse overzeesche onderneming is geen improvisatie van een enkel etmaal, doch moet reeds geruimen tijd te voren zijn overdacht en voorbereid.

Het werd den Duitschers bij hun onderneming tegen Noorwegen al heel gemakkelijk gemaakt, doordat ook hier weer op ruime schaal eigen landgenooten waren ingeschakeld, die op de meest verachtelijke wijze gereed stonden om met georganiseerd verraad hulp te verleen aan de indringers. Een ongeloofelijke zorgeloosheid van de Noorsche regeering heeft de rest gedaan, hier toch was men ondanks de reeds lang zeer gespannen politieke toestand nalatig gebleven om afdoende beveiligende maatregelen te treffen en de weermacht te mobiliseeren.

Zoodra de Duitschers de belangrijkste punten op de uitgestrekte Noorsche kust in handen hadden en nadat zij zich daar plaatselijk hadden vastgezet zijn de gebeurtenissen elkaar in snel tempo opgevolgd. Ingeleid door min of meer zuivere maritieme acties, waarbij in verhouding vooral de Duitse zeestrijdkrachten bedenkelijke verliezen hebben geleden, zijn vrij spoedig Engelsche detachementen op de Noorsche kust geland op punten gelegen tusschen de door de Duitschers bezette havenplaatsen.

Op deze eerste detachementen zijn meerdere Engelsche troepen gevolgd en weldra ook Fransche strijdkrachten, vermoedelijk de kernen van drie divisien, twee Engelsche en een Fransche.

Een belangrijke rol werd hierbij door beide tegenstanders aan hunne luchstrijdkrachten toebedeeld. De Engelschen lieten niet af met het bombardeeren van de voornaamste door de Duitschers onmiddellijk in bezit genomen vliegvelden t.w. Stavanger, Kristiansand en Aalburg. De Duitse vliegtuigen zijn aanvallend opgetreden boven de geallieerde landingsplaatsen aan de Noorsche kust en zijn vooral op uitgebreide schaal ingeschakeld geworden voor troepentransporten terwijl, indien wij de krantenberichten mogen ge-

looven, Duitsche vliegers het blijkbaar nogal gemunt hadden op de Noorsche regering en den Noorschen koning.

Opmerkelijk is dat in deze eerste periode van de Noorsche krijgsbedrijven het zeer krachtige Duitsche luchtwapen de groote moeilijke geallieerde transporten op de Noordzee niet heeft kunnen verstrooien en het landen in Noorwegen van belangrijke Engelsche- en Fransche troepen niet heeft kunnen beletten, terwijl ook van een succesvolle Duitsche onderzeeboot actie in deze periode niets is gebleken. In dit verband is misschien ook op te merken, dat de zeer talrijke luchtbombardementen van Engelsche vliegtuigen o.m. te Stavanger en te Aalborg het vermoeden wettigen dat het grondig vernielen van verdedigde vliegvelden nog niet zoo heel eenvoudig schijnt te zijn.

DE WEDLOOP IN NOORWEGEN.

Uit de groote oorlog van 1914/1918 kennen wij de wedloop naar zee. In Noorwegen is thans iets dergelijks aan de gang al geschiedt het ook onder een geheel andere vorm. Het tijdig kunnen aanvoeren en in gevecht kunnen brengen van krachtige versterkingen met voldoende materiaal kan thans in Noorwegen voor beide tegenstanders zeer waarschijnlijk beslissend worden. Zoowel voor de Duitschers als voor de Geallieerden doen zich hierbij enorme moeilijkheden voor, waarbij de Duitschers tegenover hunne tegenstanders ontegenzeggelijk in het voordeel zijn door het feit het initiatief tot de Noorsche onderneming genomen te hebben.

Van de vrij talrijke kustplaatsen waar Duitse- of Geallieerde troepen zijn geland vragen tot heden in het bijzonder onze aandacht de streek om Oslo, het gebied bij Drontheim en de havenplaats Narvik.

Bij *Narvik* zijn de Duitse maritieme verdedigingsmiddelen grondig vernield, doch niettemin heeft de Duitse bezetting dapper stand gehouden. Van de zeezijde afgesloten door Engelse vlooteenheden wordt *Narvik* door de uit *Harstad* en van uit Zuidelijke landingsplaatsen oprukkende Engelse troepen in samenwerking met Noorsche eenheden langzaam maar zeker ingesloten en wordt de Duitse bezetting geïsoleerd.

Oslo is van den aanvang af vast in Duitse handen, hier werden van overzee en door de lucht de versterkingen aangevoerd en de opmarsch naar het binnenland aangevangen. Op nevenstaand schetsje is de opmarsch van de Duitschers, die reeds tot *Røros* zijn doorgedrongen, duidelijk na te gaan.

Uit alles blijkt dat de Noren, onvoorbereid als zij waren op de inval, zelfs niet aan de mogelijkheid gedacht hebben van zoo'n snelle Duitse opmarsch, zoodat zij geen voorzorgen door vernieling van kunstwerken hebben genomen, en dat zij op het kritieke oogenblik niet beschikten over de noodige vernielingsmiddelen of deze niet ter plaatse konden aanvoeren doordat de opslagplaatsen vrijwel onmiddellijk door de Duitschers zijn bezet geworden.

(Slot onderaan blz. 254)

DE AANVAL OP DE POOLSCHE „BUNKERLINIE” VOOR MLAWA¹⁾

De oorlog begon voor de 1e compagnie van het 151e Regiment Infanterie met marcheeren. Het regiment was Legerkorpsreserve. Kanongebulder en omhoogstijgende rookkolommen in Z.O. richting waren gedurende den opmarsch naar de grens de eerste verschijnselen van den oorlog.

Op een weide aan den Zuidelijken uitgang van een nabij de grens gelegen Duitsch dorpje vormt zich een wagenpark: gevluchte Duitschers uit Polen met een deel van hun op het laatste oogenblik geredde bezittingen — op de gezichten zijn de doorgestane angst en ellende maar al te duidelijk te lezen.

Steeds verder gaat het, wij zijn in Polen, de enkele wegwijzers en schilden behoeven dit niet eerst aan te toonen, de toestand van de wegen en akkers bewijst zulks reeds.

Midden in een nabij de grens gelegen bosch ontvangt het bataljon bevel om op een open plek halt te houden. Het is zeer donker en merkbaar koel geworden. Tamelijk nabij hoort men de schoten der eigen artillerie, die hier ergens in het bosch in stelling moet staan. In Oostelijke richting is de heldere sterrenhemel rood gekleurd.

Op een teeken is de aan het hoofd van het bataljon marcheerende 1e Compagnie van de open plek naar rechts verdwenen en ligt, met het geweer in de vaardighouding, doodstil aan den boschrand. „Compagniescommandanten bij den Majoor!” In enkele minuten zijn wij bij onzen bataljonscommandant ten einde met den algemeenen toestand op de hoogte te worden gebracht en de grenzen van het aan het bataljon aangewezen opmarschvlak op onze kaarten in te schetsen.

De bataljonsstaf gaat tot den Z.O. rand van het bosch voorwaarts, teneinde — naar men zegt — met de voorste eigen troepen, die wij nog dezen nacht zullen aflossen, verband op te nemen. De compagnieën zullen later op nader bevel volgen en besteden de korte rust om kleeding en uitrusting in orde te brengen en voor het uitdeelen van koffie en rantsoenen.

Wij zijn daarmee nog niet gereed als een motorordonnans ons het bevel overbrengt weder voorwaarts te gaan. Zwijgend en onder vermindering van ieder geruisch gaan we eerst tot den Zuidrand van het bosch, waar wij de gidsen van de af te lossen onderdeelen zullen treffen. Als wij hen niet vinden gaan wij naar den bataljonsstaf en vernemen hier, dat zich Zuidelijk van ons in het bataljonsvak geen eigen troepen meer bevinden. Die geschiedenis met de aflossing zal wel op een misverstand hebben berust. Des te dringender wordt nu dan ook voor het bataljon de noodzakelijkheid om onder bescherming der duisternis

¹⁾ Met toestemming van de Redactie van de „Militär Wissenschaftliche Rundschau” uit dit tijdschrift (4e Jaargang, Heft 56, blz. 610 e.v.) vertaald door Kapitein der inf. E. L. VOORWINDEN.

voorwaarts te gaan teneinde bij het aanbreeken van de ochtendschemering zich in de bevolen stelling ter verdediging te hebben ingegraven.

Kort voor het verlaten van Dzwjierznia de eerste sporen van den strijd: ongeveer tien doode Poolsche soldaten ter weerszijden van en op den weg. Het geeft den indruk, dat zij recht in den bundel van een zware mitrailleur zijn geloopt. Zwijgend gaan wij aan de dooden voorbij verder. Een ieder is in eigen gedachten verdiept.

Voor de soldaten, die den Wereldoorlog hebben medegemaakt is het bij den aanblik van de dooden of de tijd tusschen beide oorlogen uitgewischt is, en de jongere kameraden, die voor de eerste maal met eigen oogen gesneuvelden zien, weten nu uit eigen ervaring, dat de oorlog geen manoeuvre is.

Eindelijk is de voorste stelling Zuid van de Mlawka bereikt en is de verbinding met het linker nevenregiment tot stand gebracht. De compagnie graaft zich in, een sectie in voorste lijn op het heuvelachtig terrein onmiddellijk Zuid van de Mlawka, de twee andere achterwaarts geëchelonneerd, ongeveer in den Zuidrand van het dorp Dzwjierznia. Bij het begin van de schemering van den 3en September — een Zondag — is de geheele compagnie in schuttersputten verdwenen. Met het stroo uit de overal aan den dorpsrand staande mijten, heeft een ieder het zich zoo aangenaam mogelijk gemaakt. Wie niet bij den uitkijkdienst is slaapt in zijn opstelling, de oogen vallen haast van zelf dicht.

Nauwelijks is het licht geworden of daar huilt en fluit het opeens boven onze hoofden, maar ook vóór ons en betrekkelijk dicht bij onze dekkingen, vooral echter vallen de projectielen in het verlaten Dzwjierznia. De Poolsche artillerie stuurt ons haar eerste Zondagsgroeten; goed, dat wij ons hebben ingegraven.

Onze artillerie antwoordt, ontvangt daarop echter zulk een sterk vuur, dat zij verschillende malen van stelling moet veranderen. Lang duurt dit concert, waaraan ook de jonge soldaten spoedig gewend geraken, echter niet. Reeds tegen 9.00 hebben wij het gevoel, dat het vuuroverwicht aan onze zijde is, de Polen strooien steeds minder en met minder systeem, onze batterijen moeten hen flink te pakken hebben gekregen.

Gisteravond heeft men ons gezegd, dat wij gedurende den Zondag ter plaatse zullen blijven. In front zouden de Polen een zwaar versterkte gekazematteerde stelling bezet houden, waarop de aanval mislukt was. De gepantserde eenheden zouden derhalve Mlawka omvattend aanvallen en de Polen op deze manier worden gedwongen de stelling Noord van Mlawka te ontruimen. Eerst op Maandag zou het zoover zijn, zou het nu toch anders gaan?

Ja, inderdaad, in den oorlog is alles onzeker, de toestand verandert voortdurend, en wij verbazen ons dan ook niet, als om 11.00 weder voorwaarts wordt gegaan. Eerst worden de twee Zuid van Dzwjierznia in tweede lijn geplaatste sectiën van de eerste Compagnie tot in de lijn van de 3e Sectie Zuid van de Mlawka aangetrokken; de 1e sectie wordt, rechts van de voorsectiën, in voorste lijn gebracht om een gat tusschen de 1e en 7e compagnie te vullen; de 2e sectie blijft in reserve in de uiterwaarden van de Mlawka.

Binnenkomende verkenningberichten van de twee in voorste lijn ingezette tirailleurcompagnieën — 1e comp. rechts, 2e comp. links — geven een voor den eigen aanval weinig hoopvol beeld.

Aan den Noordrand van een ongeveer 3 km diep Bosch hebben de Polen op een kleinen heuvelrug een van allerlei bijzondere verdedigingsmiddelen voorziene gekazematteerde stelling aangelegd. Met den kijker is te zien dat daar niets aan ontbreekt: Kazematten met kijkgleuven, goed gecamoufleerde flankerende zware mitrailleurpostellingen, in onderling verband aangelegde loop-

graven, zoowel als in de boomen van het daarachterliggende bosch; voor deze stelling een doorlopende draadversperring, waarin enkele met spaansche ruiters gesloten doorgangen naar het Noorden, vooruitstekende dekkingen en ook nog permanente vechtwagenhindernissen en breede grachten voor de hindernis.

Niet te onderschatten derhalve voor den aanval van een bataljon met twee tirailleurcompagnieën in voorste linie. Zeer zeker niet, indien men daarbij ook nog het voor den aanvaller ongunstige terrein in oogenschouw neemt. Hierdoor is men gedwongen bij het begin van den aanval van een hoogte in een terreininzinking omlaag te gaan, den aanval over een afstand van ongeveer 800 m in deze geheel vlakke terreininzinking voort te zetten om vervolgens voor de bestorming van de stelling en kort voor de draadhindernis wederom uit de terreininzinking omhoog te moeten gaan.

Midden in deze beschouwingen komt het aanvalsbevel van het bataljon, weliswaar nog niet voor den storm op de stelling zelf, maar toch voor de nadering tot aan de laatste hooggelegen terreinplooi vóór de helling in de inzinking.

De bataljonscommandant geeft persoonlijk zijn bevelen, daarbij nauwkeurig de te bereiken lijn in het terrein aangevende. Nauwelijks is het bevel gegeven of een ordonnans komt buiten adem van achteren aangerend: „De Majoor wordt onmiddellijk aan de telefoon verzocht, om een belangrijk regimentsbevel te ontvangen”. De Majoor verdwijnt naar achteren aan de telefoon; ik zelf laat de sectiecommandanten van de 1e compagnie bij mij komen en geef mijn compagniesbevel voor de nadering tot de door het bataljon bevolen lijn. De groepeerings van de compagnie voor den aanval blijft zooals tot dusverre: 1e sectie rechts, 3e sectie links, 2e sectie achter het midden in reserve, voorloopig nog in de uiterwaarden voor de Mlawka.

De compagnies- en sectiegrenzen worden vastgelegd — onmiddellijk verzamelen!

Ondertusschen is het 12.00 geworden. Terwijl ik met de commandogroep ter hoogte van de linker voorste 3e sectie terrein win, hoor ik plotseling van achterwaarts in de lucht een bruisen en dreunen.

Datgene, wat wij infanteristen tot heden slechts van hooren zeggen kenden of waarvan wij in de film een weinig hebben gezien, beleven wij nu zelf en het maakt een onvergetelijken indruk. Eenheden van onze luchtstrijdkrachten naderen. Bommenwerpers en jagers, patrouille na patrouille, groep na groep een geheel eskader moet het zijn of zelfs nog meer!

Wij tellen niet, wij kijken slechts en bewonderen het wonderwerk van het Deutsche luchtwapen, dat zich nu voor onze oogen afspeelt. Nauwelijks zijn ze op groote hoogte over ons heen gevlogen, of daar storten zich de duikbommenwerpers („Sturzkampfbomber”) in snellen duikvlucht op de Poolsche kazemattenlinie, patrouille na patrouille raast naar de aarde, zoodat men zou kunnen denken, dat zij zich in de grond boren. Maar daaraan denken zij heelemaal niet. Met een bijna niet te begrijpen zekerheid vangen de moedige vliegers hun toestellen op een hoogte van ongeveer 100 m weer op. De bommen zijn bereids geworpen — wij zien het duidelijk — en in enkele minuten is de „Bunkerlinie” en de daarachter liggende boschrand in rookwolken gehuld. Dit schouwspel herhaalt zich in den loop van ongeveer tien minuten enkele malen. Bij den laatsten luchtaanval blijken de Poolsche lu.mitrs. los te komen. Wij hooren een razend mitrailleurvuur en zien bij een van onze mooie „Stukas” plotseling vlammen uit den motor slaan, welke spoedig de geheele machine omhullen.

Reeds verlaat iemand het vliegtuig om met het valscherf af te springen, voor de anderen is het te laat. Wij hooren nog slechts een geweldigen slag bij den val in het bosch en zien huishooge steekvlammen naar boven schieten. — Vlieger dood! — Maar terug naar de werkelijkheid. Nu is het oogenblik gekomen: „Ran an den Feind". Een bataljonsbevel om in de stelling binnen te dringen bestaat weliswaar niet. Hier is echter slechts één mogelijkheid: „Stormen!" en wel onmiddellijk, voor de vijand van dezen schrik bekomen is. Want hij is als het ware nog verlamd. Rechtop, in gewone pas kunnen wij voorwaarts gaan, geen schot valt in de vijandelijke stelling. Derhalve voorwaarts en niets anders dan voorwaarts. Reeds heeft de eerste sectie een in het rechter deel van het compagniesvak in de terreininzinking gelegen boschperceeltje bereikt, zijn mitrailleurs in stelling gebracht, reeds ben ik zelf met de commandogroep daarheen gegaan om den verderen aanval van daaruit te leiden en daar komt het bataljonsbevel om met de compagnie onverwijld weer naar de uitgangstelling terug te keeren.

Heb ik het goed verstaan, nu terugkeeren, terwijl wij op de beste wijze in voorwaartsche beweging zijn en het vijandelijk vuur vrijwel heeft opgehouden? Welke beweegredenen kunnen tot dit bevel hebben geleid?

Goed gedekt door het reeds genoemde boschje, gaan wij een voor een naar de uitgangstelling terug. Ik loop zelf naar den bataljonsstaf om verdere bevelen te halen. Juist wordt het nieuwe aanvalsbevel uitgegeven. Het regelt voornamelijk het inzetten van de zware infanteriewapenen, zware mitrailleurs, pantserafweerkanonnen, enz. Ook vernemen wij, dat nog een nieuwe duikbomvliegtuigaanval zal plaats vinden. Voorts zal de artillerie onzen aanval, die op uur U is bepaald, steunen.

Deze korte gevechtspauze gebruikt de compagnie om iets in de maag te krijgen. Tot aan de uiterwaarden van de Mlawka is de keukenwagen aangetrokken, iedere groep laat een of twee man het eten in gamelles tot in de voorste linies brengen, enkele zeer ver naar voren liggende kameraden krijgen weliswaar niets, omdat de Polen weder zijn beginnen te vuren.

Ik zelf sluit — doodmoe in de compagniescommandopost teruggekeerd — voor een oogenblik de oogen en spring eerst overeind, als de telefonist mij een reeds ontcijferde spreuk overhandigt. Ik lees: „Uur U is 17.20". Na dit tijdstip zal de artillerie nog 15 minuten de kazematten bepoeieren en in aansluiting hiermede zal onze stormaanval volgen.

Nu, dan beginnen! Een half uur hebben wij nog den tijd tot 17.20. Rustig worden de sectiecommandanten op de hoogte gebracht met hunne taken en met de commandanten van de zware infanteriewapenen — die ondertusschen alle naar voren zijn gebracht — de vuursteun nog eenmaal grondig besproken.

Drie pantserafweerkanonnen (kanonnen van 3,7), zullen op de schietgaten van de kazematten vuren en de commandant van de sectie zware mitrailleurs ontvangt opdracht de vijandelijke mitrailleurnesten tot zwijgen te brengen. Hetzelfde bevel, met nauwkeurig aangegeven doelen, heeft de ingedeelde sectie infanteriegeschut (mortieren van 7,5)

Nu hebben onze zware infanteriewapenen hier hun eerste gelegenheid in dezen oorlog om te bewijzen, dat zij iets presteeren

Zij hebben het bewezen! Precies om 17.20 ontketenen hun dood en verderf brakende muilen een waar duivelsconcert

Onder bescherming van hun vuur breekt de 1e compagnie uit, links achterwaarts gevolgd door de tweede. Een 600 à 800 m breede open vlakke moet tot de vijandelijke hindernis doorschreden worden. De compagnie wint dezen af-

stand onder voortdurende wisselwerking van vuur en beweging in een klein uur.

Dank zij de uitnemende vuursteun, in het bijzonder van de mitrailleur-compagnie, gelukt ons dit terrein winnen met zeer weinig verliezen. Onaangenaam zijn slechts de flankerende Poolse mitrailleurnesten, die niettegenstaande ons razende vuur taai stand houden. Een veld met lupinen en een iets dichter bij den vijand gelegen aardappelveld helpen ons om onder dit onaangename vuur tenminste eenigszins dekking te vinden. Ieder steekt zijn neus zoo diep in het vuil als hij kan, wij woelen ons in de aarde als een visch in het zand van het Oostzeestrand. Slechts op de eigen artillerie zijn wij boos, zij schiet te kort. Voortdurend moeten wij groene lichtpatronen afschieten opdat de artillerie haar vuur naar voren verlegt.

Ondertusschen is het 18.30 geworden. Vuurrood gaat rechts voor ons de zon onder, een stralende nazomerdag spoedt zich ten einde. Eigenaardig dat men in dezen toestand nog natuurbeschouwingen houdt, het is echter zoo en waarschijnlijk een gevolg van de scherpe tegenstellingen tusschen een vreedzaam mooi natuurmoment aan de eene zijde en de brandfakkel oorlog aan de andere zijde. Gelijk een brandfakkel verschijnt thans vrijwel de geheele omgeving voor onze oogen. Het dorp Pickielko rechts brandt, de mijten daarvoor schieten als reusachtige vlammen naar omhoog.

Rechts snijdt de eerste sectie reeds doorgangen in de hindernis. Plotseling zie ik links voor mij een natuurlijke opening. De Polen zijn er niet meer toe gekomen op deze plaats de hindernis te sluiten. Dus erdoor heen. De compagnie gaat voorwaarts, voorwaarts. Bij het invallen van de duisternis is in het vak van de 1e compagnie de Poolse „Bunkerlinie” vast in onze hand.

DE GESCHIEDENIS VAN DEN OORLOG VI

(Slot van blz. 247).

Drontheim vormt met Narvik blijkbaar voorloopig de belangrijkste aanvals doelen van de Geallieerden. Voor de Geallieerden is het van het hoogste belang, dat de Fransche- en Britsche hoofdmacht met voldoende artillerie en materiaal ter bestrijding van vechtwagens en vliegtuigen hier tijdig genoeg in gevecht zal kunnen worden gebracht. Gebleken is reeds dat de slecht uitgeruste en matig geoefende Noren en de zwakke geallieerde voorhoeden niet opgewassen zijn tegen de opmarsch van de Duitschers met gemechaniseerde strijdkrachten welke werden voorafgegaan en ingeleid door de luchtmacht.

Vooraf van het zuiden uit oefenen de Duitschers een krachtige druk uit tegen het gebied bij *Drontheim*, terwijl nabij *Steinkjer* ten noorden van die stad ook wordt gevochten. Mocht het aan de Duitschers gelukken hunne posities in deze streken te consolideeren dan wordt de toestand van de Geallieerden moeilijk en zou dit wel eens kunnen beteekenen, dat de operaties der Franschen en Engelschen voorloopig op Noordelijk Noorwegen geconcentreerd zouden moeten worden.

UIT DE VAKPERS

DE IMPERIALE TAAK DER KONINKLIJKE MARINE.

Onder bovenstaande titel publiceert de luitenant ter zee 1ste klasse J. F. W. NUBOER een uitstekende studie in het orgaan der Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap 1939—1940, eerste aflevering.

Hoewel de bewering van schrijver, dat de vestiging onzer onafhankelijkheid door de vloot is geschied, alsof er geen Prinsen van Oranje zijn geweest, wel wat ver gaat, toont hij duidelijk aan, dat onze geschiedenis bewijst dat de ondergang van ons eerste imperium is te wijten aan het regionaal gebruik van de zeestrijdkrachten.

Zoolang de taak van de vloot imperiaal geschiedde ging het ons land goed, zoodra zij regionaal werd gebezigd voor passieve verdediging in de verschillende gebiedsdeelen, ging het bergaf.

Nederland is op zijn gebiedsdeelen over-

zee aangewezen en dus afhankelijk van de zee. Wordt het van de zee en dus van zijn overzeesche gebiedsdeelen afgesloten, dan is de economische zelfstandigheid niet te handhaven, waardoor het onafhankelijk volksbestaan in groot gevaar komt. Het is om dezen reden dat na de Fransche overheersching een groot deel van de overzeesche gebieden werden teruggegeven.

Het is de taak van de zeemacht de verbinding met die gebieden over zee te handhaven, waardoor haar vanzelf een imperiale taak toevalt. In welk gebied het zwaartepunt van die taak zal liggen, zal afhankelijk zijn van de zich voordoende verhoudingen.

Doch in elk geval geen gesplitste oorlogstaak, dus ook geen gesplitste marine, doch een staatsmarine.

Een studie, die een ieder ter lezing zij aanbevolen. Co.

SPOEDOPLEIDING BIJ „ERSATZ” BATTERIJEN

Luitenant Generaal b.d. MARX geeft in onderstaand tijdschrift eenige wenken betreffende de artilleristische spoedopleiding.

Dit artikel bevat een aantal nuttige wenken voor onze depotofficieren en voor hen, die snel nieuw gevormde onderdeelen tot bruikbare oorlogseenheden moeten vormen.

In het bijzonder komt daarbij de zeer stelselmatige opklimming in de leerstof naar voren, evenals het feit, dat vrijwel alle theoretische beschouwingen bij de vuurmonden worden vermeden. Alle theoretische uitleggingen van het „waarom” geschieden 's avonds. Zoolang het dag is moeten bij de stukken richtoefeningen worden gehouden.

Artilleristische Monatshefte, Februari 1940.

S.

THEORIE MATERIEEL.

In onderstaand tijdschrift geeft majoor SCHULZ enkele belangwekkende beschouwingen over de wijze, waarop in een batterij aan kader en manschappen duidelijk werd gemaakt, welke bedoeling de luchtbel voor scheeven radstand heeft en van hoe groot gewicht het is om steeds op het inspelen van

deze luchtbel te letten. Zijn beschouwingen hebben betrekking op de 1.F.H.18, dus een vuurmond met spreidaffuit, maar bij andere affuiten vertoont zich een overeenkomstig verschijnsel.

Begonnen werd met de hoofdrichting in willekeurigen stand van den vuurmond op

de affuit, waarna de zijdelingsche afwijkingen werden opgemeten bij verandering van de opzethoogte.

Daarna geschiedde hetzelfde met de hoofdrichting bij elken vuurmond in den middenstand, waardoor de invloed van den scheeven radstand naar voren kwam.

Tenslotte werden met de laatste opstelling van de vuurmonden (hoofdrichting in middenstand) groote zijdelingsche richtingsveranderingen uitgevoerd zonder inspelen van de luchtbel voor scheeven radstand.

Artilleristische Monatshefte, Februari 1940.

De daarbij opgemeten afwijkingen geven een duidelijk inzicht in den invloed van den stand van de spil van de bovenaffuit, van het feit, dat door het niet verticaal staan van deze spil de zijdelingsche bewegingen niet in een horizontaal vlak plaats vinden.

Waarschijnlijk kunnen onze officieren uit dit artikel stof putten voor een bespreking met hun kader bij den vuurmond of voor een oefening van hun kader en richters.

S.

LEVERANCIERS AAN HET LEGER

SCHEVENINGEN

Harstenhoekstr. 2 - Den Haag - Tel. 554960*

KURHAUS-GARAGE

Reparatie inrichting voor luxen vrachtauto's - Stalling voor 225 wagens - Olie - Benzine Banden - Dag en nacht geopend Autorijlessen.

Reeds levering aan het leger.

VAN THIEL'S Draadindustrie N.V.

BEEK EN DONK

TEL. 1 EN 2

GIRO-Nr. 53741

FABRIEKEN VAN:

Draad, Draadnagels en
aanverwante Artikelen

SPECIALE AFDEELING

voor de vervaardiging van alle soorten

PUNTDRAAD

Fa. Chr. Rokker, Den Haag
STATIONSWEG 38 - Bij het Holl. Spoor - Telef. 112309

RIJSPOORT-ARTIKELEN

Harnachementen Zeer voordelig! - Beenkappen - Gordels - Kaartentassen - Stalartikelen - Dekens enz.

Lev. v. h. Ned. Rode Kruis e. d. Groote Instellingen

Gebr. Harnachementen te koop

Rijlaarzen van lijn en karakter - Uitsluitend naar Maat High British and Saumur Style

Nicols
BOTTIER
'S-BOSCH

Hinthamerstr, 28 Telef, 4182

's-Hertogenbosch

De Burgemeester van GELEEN (16.000 inwoners 2e gevarenklasse) roept sollicitanten op voor de functie van

HOOFD VAN DEN LUCHTBESCHERMINGSDIENST

In aanmerking komen o.a. gepensioneerde officieren, inspecteurs van politie e.d., die de aangegeven taak ambieeren. Behoudens goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Limburg is aan deze betrekking een toelage verbonden van f 600.- per jaar, terwijl de mogelijkheid niet uitgesloten is te achten, dat deze vergoeding nog eenigszins wordt verhoogd. Gegadigden wordt verzocht hun sollicitaties vóór 8 Mei 1940 te zenden aan den Burgemeester voornoemd.

CREDIETEN ZONDER BORG

worden verstrekt aan GEHUWDE OFFICIEREN, RIJKS-, PROVINCIE- EN GEMEENTE-AMBTENAREN IN ACTIEVEN VASTEN DIENST door wettelijk goedgekeurde instelling, gevestigd te 'S-GRAVENHAGE - HEULSTRAAT 3A - TEL. 113116,

overeenkomstig de wettelijke bepalingen. — Informaties worden zéér disoreet genomen, zonder inmenging van de overheid. — Kantoor geopend van 10-1 en van 3-6, des Zaterdags van 10-12. Zon- en erkende Christelijke feestdagen gesloten. (postz. voor antwoord).